

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADINA İLİŞKİN
“NAMUS” ALGISI**

Ezgi ŞAHİN

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ

İSTANBUL, 2016

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADINA İLİŞKİN
“NAMUS” ALGISİ**

Ezgi ŞAHİN

152038129

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ

İSTANBUL, 2016

T.C
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

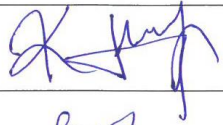

Y Ü K S E K L İ S A N S
T E Z O N A Y I

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı : Ezgi ŞAHİN Öğrenci No : 152038129
Anabilim/Bilim Dalı : Hemşirelik Tez Savunma Tarihi : 31.05.2015
Danışman : Yrd.Doç.Dr. K. Derya BEYDAĞ Tez Savunma Saati :13.30

Tez Konusu : "Üniversite Öğrencilerinin Kadına İlişkin "Namus" Algısı"

TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin **33.Maddesi** uyarınca yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜ'ne OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)	İMZA
Yrd.Doç.Dr.K.Derya Beydağ	KABUL	
Yrd.Doç.Dr. Gülzade Uysal	KABUL	
Yrd.Doç.Dr. Fatma Coşar Çetin	KABUL	

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)	İMZA
Yrd.Doç.Dr. Sevcan Yağan Güder		

ÖZET

Araştırma, üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin “namus” algısına yönelik tutumlarını ve bunu etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır.

Araştırmanın örnekleme, 01-31 Ocak 2016 tarihleri arasında İstanbul’un Avrupa yakasında bulunan bir vakıf üniversitesinde Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu’nda (SHMYO) okuyan öğrencilerden seçilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden 250 öğrenci örnekleme dâhil edilmiştir. Verilerin toplanmasında, öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerini içeren anket formu ve Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ) kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Man Whitney-U testi, Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda namus kavramının erkekler ve kızlar için evlilik öncesi ve evlilik dışı cinsel ilişkinin yaşanmasıyla ilişkili olmadığı görülmüştür ancak özellikle erkek öğrenciler arasında geleneksel namus anlayışı puanlarının kız öğrenciler göre daha düşük olduğu, kız öğrencilerin de kadına ilişkin “namus” algısına yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca bulgular öğrencilerin tutumlarının oluşmasında, ailenin ve toplumun “namus kültürünün” önemli bir rol oynadığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Namus, Bekaret, Töre - Namus Cinayetleri, Namus Kültürü, Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği, Kadına Yönelik Şiddet, Üniversite Öğrencileri.

ABSTRACT

UNIVERSITY STUDENTS FOR WOMEN "HONOUR" PERCEPTION

This research has been done descriptively and collectively with the purpose of identifying university students' attitude about perception of "honor" related to woman and factors which affect this.

The sample of the survey, between 01-31 January 2016 at a private university located on the European side of Istanbul Health Services Vocational School were selected from students studying. 250 students who approved to participate to the research have been counted in the sample. To collect data, questionnaire form which includes students' descriptive features and "Perception Of Honor Related To Woman" attitude scale have been used. The data obtained from the research have been analyzed by using SPSS 22.0 software. For evaluating data, as descriptive methods number, percentage, average, standard deviation, Man Whitney-u test and Kruskal Wallis test have been used.

As a result of research it has been seen that the concept of honor is not related to having sexual intercourse before marriage or out of wedlock. However, especially among male students, it has been confirmed that traditional honor perception's points are lower than female students, and female students' perception of honor related to woman points are higher. In addition findings revealed that family and society's "honor culture" playing a huge role during the formation of students' attitudes.

Keywords: Honor, Virginity, Honor Killings, Honor Culture, Perception Of Honor Related To Woman Attitude Scale, Violence Against Woman, University Students.

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin “namus” algısına yönelik tutumlarını ve bunu etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, değerli bilgi ve katkıları ile yöneten, tezimin her aşamasında benden yardımlarını esirgemeyen, bana her zaman güvenen ve bana yol gösteren değerli hocam Sayın Yrd.Doç.Dr. Kerime Derya BEYDAĞ ‘a en derin saygı ve şükranlarımı sunarım.

Çalışmama verdikleri destek ve katkılarından dolayı Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Öğretim Üyelerine,

Araştırmanın uygulanması sırasında, yanımda olan İstanbul’un Avrupa yakasında bulunan bir özel üniversitenin SHMYO’ da, çalışan mesai arkadaşlarıma araştırmaya gönüllü katılımlarıyla destek veren sevgili öğrencilerime,

Yaşamımın her döneminde yanımda olan ve benden sevgi ve desteğini esirgemeyen sevgili babam Ramazan ŞAHİN, annem Ahsen ŞAHİN, abim Özgün ŞAHİN ve canım kardeşim Esra ŞAHİN’e

Bana her zaman güvenen, cesaretlendiren ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen arkadaşlarım Aysun ÇELİK ve Mine ÇAKIR’a

Teşekkür ederim.

Saygılarımla
Ezgi ŞAHİN

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlamasından yazımına kadar bütün aşamalarında etik dışı davranışım olmadığını, tezde kullanılan bilgileri etik kurallar içinde elde ettiğimi, daha önce üretilmiş olan ve yararlandığım tüm bütün bilgi, fikir ve yorumları akademik kurallar içinde kullandığımı ve kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Ezgi ŞAHİN

...../...../.....

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
BEYAN.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Namus Olgusunun Tanımı ve Kapsamı.....	4
2.1.1. Namus Olgusunun Tanımı.....	4
2.1.2. Namus Olgusunun Kapsamı.....	6
2.1.3. Namus olgusu, cinsellik ve cinsiyet eşitsizlikleri arasındaki ilişki.....	8
2.1.4. Namus Olgusunun Namus Olgusunun Maddi Bileşenleri ve.....	9
Ahlaki Bileşenleri.....	9
2.1.5. Namus Olgusunun Ahlak ve Bir Biyo-Politik Olarak Düşünülebilirliği.....	10
2.2. Tarihsel Süreçte Kadına Yönelik Namus Algısı.....	11
2.2.1. Ataerkil Toplumda Kadına Yönelik Namus Algısı.....	11
2.2.2. Ataerkil Yapı ve Özel Alan – Kamusal Alan Bağlamında Kadına Yönelik Namus Algısı.....	13
2.2.3. Geleneksel Ataerkil Yapıdan Modern Ataerkil Yapıya Geçiş Bağlamında Kadına Yönelik Namus Algısı.....	16
2.2.4. Düünden Bugüne Namus Algısı ve Namus Cinayetleri.....	17
2.3. Namus Kültürü Ve Kadına İlişkin Namus Algısının Şekillendirilmesi.....	20

2.3.1. Namus Olgusu ve Namus Kültürü İlişkisi.....	20
2.3.2. Namus Olgusu ve Toplumsal Cinsiyet İlişkisi.....	22
2.3.3. Namus Olgusu ve Din – Dindarlık İlişkisi.....	24
2.3.4. Namus Olgusu ve Sosyo – Ekonomik Düzey İlişkisi.....	26
2.3.5. Namus Olgusu ve Benlik Değerini Koruma Arasındaki İlişki.....	27
2.3.6. Namus Olgusu ve Utanç Duygusu Arasındaki İlişki.....	28
2.4.Adölesan Döneminde Bilişsel ve Pikososyal Gelişme.....	30
2.5.Üniversite Öğrencilerinin Kadına İlişkin “Namus” Algısı ve İlgili Araştırmalar.....	31
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	33
3.1. Araştırmanın Şekli.....	33
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman.....	33
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	33
3.4. Veri Toplama Tekniği ve Araçları.....	34
3.4.1. Anket Formu (Ek-1).....	34
3.4.2. Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği (Ek-1).....	34
3.5. Verilerin Toplanması.....	35
3.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	35
3.7. Araştırmanın Hipotezleri.....	35
3.8. Verilerin Analizi.....	36
4. BULGULAR.....	37
4.1.Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine ilişkin bulgular.....	37
4.2.Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği’ ne ilişkin bulgular.....	41
5. TARTIŞMA	
5.1.Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine ilişkin bulguların tartışılması.....	73
5.2.Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği’ ne ilişkin bulguların tartışılması.....	74

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	82
6.1. Sonuçlar.....	82
6.2. Öneriler.....	85
KAYNAKÇA.....	87
EKLER.....	91
EK – 1: Anket Formu.....	91
EK – 2: Etik Kurul Onayı.....	94
EK – 3: Bilgilendirme Onay Formu.....	99
EK – 4: Özgeçmiş.....	100

TABLolar LİSTESİ

	<u>SAYFA NO</u>
Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerinin dağılımı.....	37
Tablo 2. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin karşılaştırılması.....	41
Tablo 3. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyine Göre Ortalamalarının karşılaştırılması.....	42
Tablo 4. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin aile tipine Göre Ortalamalarının karşılaştırılması.....	43
Tablo 5. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyine Göre Ortalamalar.....	45
Tablo 6. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Anne Mesleğine Göre Ortalamaları.....	48
Tablo 7. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Arkadaşlık Durumuna Göre Ortalamaları.....	50
Tablo 8. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyine Göre Ortalamaları.....	52
Tablo 9. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin baba Mesleğine Göre Ortalamaları.....	54
Tablo 10. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin bölüme Göre Ortalamaları.....	56
Tablo 11. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin cinsel ilişki deneyimine Göre Ortalamaları.....	58
Tablo 12. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Kardeş Sayısına Göre Ortalamaları.....	59
Tablo 13. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin mezun olunan lise türüne Göre Ortalamaları.....	61
Tablo 14. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin yaşa Göre Ortalamaları.....	62
Tablo 15. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Üniversite Öncesi Yaşanılan Yere Göre Ortalamaları.....	64

Tablo 16. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Ortalamaları.....	71
Tablo 17. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Medeni Duruma Göre Ortalamaları.....	72

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

KAMER: Kadın Dayanışma Merkezi

KİNATO: Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği

SHMYO: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

1.GİRİŞ

1.1.Problemin Tanımı ve Önemi

Günlük yaşantımıza yön veren, sosyal ilişkilerimizi düzenleyen pek çok değerler ve bunları tanımlamaya yönelik olarak üretilmiş çok sayıda kavram vardır. Bu kavramların işaret ettiği anlamlar üzerinden bireysel ve toplumsal ilişkiler kurulmaktadır. Kültür ve değerler de bu sosyal ilişkiler ağı içerisinde oluşturulmakta ve anlam kazanmaktadır. Bu bağlamda “namus” da toplumun büyük değer ve hatta yer yer kutsallık atfettiği olgulardan biridir. Dolayısıyla namusun ne olduğu, insanlar tarafından nasıl algılandığı, kim tarafından nasıl tanımlandığı, kimin namusundan sorumlu olduğu gibi hususların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir (1,2).

Namus kavramının, ortaya çıkış ve oluşum nedeni geleneğe bırakılamayacak karmaşıklıkta ve durağan olmanın çok ötesinde sürekli bir değişim halindedir. Birçok ülkede namus kavramı kadın ve erkekler için iyi ahlaklılık, bütünlük, doğruluk, dürüstlük ve olumlu davranışlar olarak ele alınır. Namuslu olma bireye statü, güç, kuvvet ve iyi bir imaj sağlar. Türkiye’deki namus kavramlarına bakıldığında, namus kelimesinin farklı anlamlara geldiği görülmektedir. Örneğin, şeref, iffet, onur, ar ve namus kelimeleri birbirine çok yakın anlamlar taşımaktadır (2,3,4).

Genel olarak namus kavramına, bireyin sosyal itibarı olarak bakılsa da Türkiye’de genellikle namus, kadın cinselliği olarak algılanmaktadır. Kadının cinselliği olarak ele alınabilecek davranışlar ise sadece cinsel ilişki değil giyim tarzı, konuşma şekli, yüksek sesle gülme, karşı cinsle el ele tutuşma, gibi çeşitli davranışları içerebilmektedir (3,4).

Namus kavramının kadın bedeni üzerinden algılandığı durumlarda namus; eğitim görme, çalışma, evlenme, bekâretin önemi, sadakat, istediği kişi ile evlenebilme, sevdiğine kaçma, boşanma gibi konular üzerinden yürütülen bir söylem içinde dile getirilmekte ve kadınların ezilmesine neden olmaktadır. Bunun sonucu olarak kadınlar okula gönderilmemekte, erken yaşta evlenmeye zorlanmakta, bazen aileler arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde değişim aracı (berdel) olarak başka bir aileye verilmekte ve kocalarının ikinci eşlerini (kuma) kabul etmek zorunda kalmaktadırlar (5,6).

Ülkemizde ve diğer ülkelerde namus algısı ile ilgili çalışma sayısının sınırlı olduğu, bu çalışmaların genellikle Müslümanların yoğun yaşadığı ülkelerde yapıldığı görülmektedir (7,8).

Çalışmalar incelendiğinde, genel anlamda namus kavramı erkek için “dürüst ve güvenilir” olmak bağlamında algılanırken, kadın için namus kavramı “kadının bedeni ve cinselliği” ile eş değer tutulmaktadır. Douglas “Arap Namusunun Fiyatı: Bir Kadının Kanı”, adlı makalesinde, Arap kültüründe kadının namusunun, utanma/ayıp ve saygı arasındaki silinmez, değişmez bir çizgi olduğunu ve “namussuz, iffetsiz” bir kadının bir katilden daha kötü” olarak düşünüldüğünü, bu algılamının temelinde cinsiyete atfedilen anlamın ve cinsiyete dayalı ayrımcılığın yattığını belirtmektedir (8).

Namus anlayışı, kadınların baskı altında kalmasına neden olurken, erkeklerinde “namus bekçileri” olmasına neden olmaktadır. Namusun kadın cinselliği olarak ele alınması ve erkekler tarafından kontrolü namus cinayetlerini de anlamlandırmaktadır (6).

Türkiye’de namusa anlayışına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde, Okyay (2007) ODTÜ öğrencileriyle yaptığı bir çalışmada öğrencilerin % 42.5’inin kadınların evlenmeden önce bekaretini kaybetmemeleri gerektiğini ve bu öğrencilerin % 26’sı kadınların namusunun cinsel davranışlarla ilişkili olduğunu söylemektedir. Benzer şekilde, diğer bir çalışmada Vargün (2002) ODTÜ öğrencilerinin % 32’si bakirelik ile namusu ilişkilendirmektedir. Öğrenci olmayan örneklem açısından bakıldığında, Sır (2005)’in Diyarbakır da yaptığı çalışmada katılımcıların % 32.9’u namusu “kadın, bacım, anam ve ailem” şeklinde tanımlamışlardır. Namussuzluğu ise aldatma (% 48.5), kadının kocasını aldatması (% 12) ve bakireliği kaybetme (%10) olarak tanımlamışlardır (9).

Araştırmanın konusu doğrultusunda namus kavramının ve olgusunun tanımlanması ve kapsamının belirlenmesi, tarihsel süreçte kadına yönelik namus algısının değerlendirilmesi ve namus kültürü temelinde kadına yönelik namus algısını şekillendiren temel öğelerin belirli boyutları ile ortaya konulması doğrultusunda, araştırmanın örneğinde yer alan katılımcı üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin “namus” algılarının farklı değişkenler bağlamında incelenmesi bağlamında incelenmesi

bağlamında yapılacak diğer çalışmalara katkı sağlanması ve kaynak oluşturması bakımından önemli olacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Konu ile ilgili olarak ülkemiz kapsamında gerçekleştirilen araştırmalar doğrultusunda görülmektedir ki; kadın için namuslu olmak, cinsellik içeren davranışlardan uzak durmak ve evlenene dek bakire kalmakla eşdeğer görülmektedir. Bu temelde Gürsoy(2014) tarafından yapılan araştırma kapsamında, cinsiyete göre erkek öğrencilerin kadına ilişkin namus algısına yönelik tutumları kız öğrencilerin tutumlarına göre daha geleneksel/olumsuz olduğu tespit edilmiştir (10).

Bu doğrultuda araştırmanın temel amacı, “Üniversite Öğrencilerinin Kadına İlişkin “Namus” Algısı” bağlamında; namus kavramının ve olgusunun tanımlanması ve kapsamının belirlenmesi, tarihsel süreçte kadına yönelik namus algısının değerlendirilmesi ve namus kültürü temelinde kadına yönelik namus algısını şekillendiren temel öğelerin belirli boyutları ile ortaya konulması doğrultusunda, araştırmanın örnekleminde yer alan katılımcı üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin “namus” algılarının farklı değişkenler bağlamında incelenmesi olarak belirlenmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Namus Olgusunun Tanımı ve Kapsamı

2.1.1. Namus Olgusunun Tanımı

Namus, kişilerin toplumsal cinsiyeti, yaşı, yaşamını sürdürdüğü yeri, eğitimi, aşiret ve akrabalık ilişkileri gibi çeşitli faktörlerin etkisi altında kalarak, yaşamlarını o doğrultuda sürdürmeleridir. Özellikle kırsal ve aşiret kökenli toplum, kente göç etmiş olsa da namus olgusunu, yaşamın anlamı ve amacı olarak görmektedirler. Hatta namus için insanların yaşamına son vermektedirler (7).

Literatüre bakıldığında, Yunanistan, Kıbrıs, İtalya, İspanya, Orta Doğu ve Arap ülkeleri gibi ülkelerin namus olgusunu, namus kültürü olarak ele alındığı görülmektedir. Bu gibi ülkelerde namusun olumlu ahlaki sosyal durumu ve bireyin kendi değeri ve diğerlerinin saygısı ile ilgili övüncü içerdiği belirtilmektedir. Diğer bir deyişle, namus bireyin kendisinin ve diğerlerinin gözündeki değeridir (3).

Namus olgusunun birçok ülkede son derece katı kurallara dayandırılması, cinsel davranışın rolünün gelenek ve göreneklerdeki özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle kadın kendisini evlenmeden önce herkese karşı cinsel yönden korumalı ve evlendiği zamanda kendisini sadece eşine karşı sunmakla yükümlü olması gerekmektedir (11).

Tezcan'a göre bir kız çocuğunda "namuslu" görülemeyecek özellikleri şöyle sıralamaktadır:

- “Ailenin isteği dışında birisiyle duygusal ilişkiye girmek,
- Gayri meşru bebek doğurmak,
- Kadının kocasını terk edip başkasına kaçması,
- Evlilik dışı veya öncesi hamile kalmak,
- Sevdiği erkekle evden kaçmak,
- Kötü yola düşmek”. Bütün bu unsurlar namus kavramı içinde yer almaktadır (7).

Erkek açısından namus olgusu ise; bireyin işinde güvenilir ve dürüst olmasını ve de ailesinin onurunu korumaya yönelik davranması beklenmektedir. Yani erkeklerden beklenen namus olgusu, temelde cinsellik içermeyen öğeler kapsamında değerlendirilmektedir (3,7).

Yukarıda bahsedilen namus tanımlamalarından yola çıkarak, ülkemizde namus kavramı hem erkekler hem de kadınlar için kullanılan bir kavram haline gelmiştir. Ancak tanımlara bakıldığında kadınların namusu ile erkeklerin namusu arasında toplumsal cinsiyete dayalı bir ayrım söz konusu olduğu görülmektedir (12).

Namus kavramı ayrıca kültürel ve sosyal kurallardan da etkilenmektedir. Namus açısından en önemli sosyal kurallar ise; cinsellikle ilgili olanlardır. Bu nedenle namus kültürünün de kadınların en önemli görevi kendi cinsel saflığını korumaktır (3,13).

Tezcan'ın (1999) da belirttiği gibi, kadınlar ailelerinin onurunu ve saygınlığını korumak ve sürdürmek için her zaman toplum kurallarına uygun davranışlar göstermelidir; çünkü kadınların namusu doğrudan ailelerinin ve eşlerinin namusları ile bağlantılıdır. Bu açıdan kadınların namuslu olarak belirlenmiş davranışlar sergilemelerinde hem kendileri hem de tüm aile üyeleri sorumluluk taşımaktadır (3).

İlgili literatürde namus kavramı, farklı tanımlamalarla karşılanabilmektedir ve bu durumun, kavramın tanımlanmasını zorlaştıran birtakım etmenlerden kaynaklandığı belirtilmektedir. Bu etmenler aşağıda verildiği gibi ifade edilmektedir (14);

- Namus kavramı ahlaki bir boyut içermesi bakımından; kişiden kişiye, toplumdaki topluma ve zamandan zamana farklılık gösteren tanımlamalarla karşılanabilmektedir.
- Namus kavramının hem bireysel hem de sosyal temellerde algılanması, farklı tanımlamalarla karşılanabilmesine neden olmaktadır.
- Namus kavramının içerisinde yer alan sosyal yapıdan ve kültürden direkt olarak etkilenmesi söz konusu olduğundan, kavram farklı tanımlamalarla karşılanabilmektedir.

- Namus kavramı kadınlar için ayrı ve erkekler için ayrı kapsamlarda ele alındığından, her iki cins için farklı tanımlamalarla karşılanabilmektedir.

Sonuç olarak namus olgusu, genellikle kadına ilişkin bir kavram olarak görülmektedir. Ayrıca kadın ve erkeğin namuslarını korumak için üstlenmeleri gereken görevlerin de farklı olduğu kabul edilmekte ve namuslu kadından cinsel saflığını koruması, namuslu erkekten ise dürüst ve güvenilir olması ve ailesindeki kadınların cinsel saflığını koruması beklenmektedir.

2.1.2. Namus Olgusunun Kapsamı

Türkçeye Arapça üzerinden geçen namus kavramı etimolojik açıdan, çoğulu nomos olan Yunanca “nomo” sözcüğünden gelmekte ve “yasa, töre” anlamında kullanılmaktadır. Namus olgusunu tanımlamaya yönelik olarak geliştirilen yaklaşımlar genel olarak iki gruba ayrılabilir: Bazı çalışmalarda namus, oldukça geniş bir anlama gelebilecek şekilde tanımlanmakta ve meselenin ahlaki yönü ön plana çıkarılmaktadır. Örneğin; Tezcan (2003: 1)’a göre namus, “iffet, onur, dürüstlük, ahlak ve şeref” gibi anlamlara sahiptir (1).

Namus olgusu, içerisinde yer alınan döneme ve topluma göre farklılık göstermekte olup ve doğrultuda farklı anlamlarda algılanabilmekte ve yorumlanabilmektedir. Bu bağlamda namus olgusunun kapsamını, genel olarak cinsel saflık oluşturmaktadır. Bu nedenle kadının en büyük sorumluluğu cinsel saflığını evlenene kadar korumaları ve evlendikten sonrada cinselliğini sadece eşlerine sunmalarıdır (2,15).

Ayrıca namus kavramı, bireyin toplumda statü ve saygınlık kazanması açısından da önemlidir. Bu konudaki başarısızlık kişinin utanç duymasına ve statü kaybetmesine neden olmaktadır. Hatta bazı toplumlarda erkeklerin namusunu kaybetmesi erkekliğini kaybetmesi anlamını taşımaktadır (7,15).

Namusla ilgili yapılan birçok çalışmada namus, dişilik, kadınlık, kıskançlık, cinsellik ve kadın bedeni üzerinden tanımlanmaktadır. Kardam (2002) cinsellik odaklı namus algısının sosyalleşme sürecinde kızlara cinsiyet rollerinin benimsetilmesi yoluyla kadınlar tarafından yeniden üretildiğine işaret etmektedir (10,13,16).

LaleYalçın-Heckman (2002) ise erkek egemen sosyal yapıya ve erkeklerle/erkeklikle namus arasındaki sorumluluk ilişkisine vurgu yapmaktadır: “Genç kızlar daha küçük yaşlardan itibaren erkeklerin gözetiminde tutulur. Kadının namusunu koruma görevi evlenene kadar babasına ve erkek kardeşlerine, gerektiğinde amcası ve amcaoğullarına düşer. Evlenmesinden sonra cinselliğinin kontrolü tamamen kocasına geçer. Koca evliliğe son verme yoluyla bu sorumluluğa son verebilecekken, baba ve erkek kardeşin sorumluluğu sona ermez”(1).

Mernissi (2003: 62)'nin de konuya yaklaşımının buna benzer olduğu söyleyebiliriz: “Bir erkek saygınlığını, doğayı dize getirerek ya da dağları nehirleri fethederek değil de, kendisiyle kan ya da evlilik bağı olan kadınların hareketlerini kontrol ederek ve bu kadınlara yabancı erkeklerle görüşmeyi yasaklayarak korur”(1).

Bu düşüncelerin temelinde, geçmişten bugüne hala devam eden ataerkil toplumların ortaya çıkarmış olduğu toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yatmaktadır. Erkeğe genellikle her türlü rahatlığı veren Türk toplumunun “namus kültürü”, kadından yaşadığı toplumdaki örf ve adetlere uygun davranmasını ve erkeğin denetiminde bir yaşam sürmesini öngörmektedir. Bu ayrımcılık kendini en belirgin şekilde kadının bedeninin denetlenmesi noktasında göstermektedir (10,17).

Ülkemizdeki bu tür namus algısı kadının sağlığını bozan ve yaşamını olumsuz etkileyen sorun gibi gözükmekle birlikte bu sorun önemli bir toplumsal çıkmazdır. İstatistikler ve yapılan çalışmalar da sorunun günümüzde varlığını sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. “Bir ülke gelişmek ve zenginleşmek istiyorsa kız çocukları ve kadınlar erkeklerle eşit durumda olmalı” diyen Dünya Ekonomik Forumu'nun 2013 yılı Küresel Cinsiyet Ayrımı Raporu'nda; 136 ülke arasında kadın-erkek eşitliğinde Türkiye 120. sırada yer almıştır”(10).

2.1.3. Namus olgusu, cinsellik ve cinsiyet eşitsizlikleri arasındaki ilişki

Kadın cinselliğinin saflığı anlamında kullanılan namus olgusu, Akdeniz ve Ortadoğu ülkelerinde temel ahlaki değerleri ve kuralları içermektedir. Bu değerlerin ve kuralların en temel belirleyicisi kadın cinselliğinin saflığı anlamında kullanılmamıştır. Namus bu bağlam da kadının ve erkeğin toplumsal olarak geleneksel cinsiyet rollerini hiyerarşik bir düzene koymaktadır (13,18).

Namus kavramı toplum da, kadını utanç erkeği ise şeref değerlerini benimseyen bir olgunun içine hapseder. Kadın, kendi cinselliğinin utanç oluşturabilecek unsurlarının, erkeğin namusuna zarar getirebileceğini düşünerek buna karşı önlem alması ile erkeğin ise; toplumsal bir olgu olan şeref kavramının kadının cinsel saflığını veya bu durumun oluşturduğu kendi namus kavramını, şiddet ve baskıya başvurarak denetlemekle sorumludur (13).

Julian Pitt-Rivers (1966) , namus olgusunun içeriği olan şeref ve utanç değerlerinin benliğin oluşmasında ve toplumun düzenlenmesinde rol oynadığını söylemektedir. Bu değerler cinsiyetler arası hiyerarşinin kaynağıdır (13).

Şeref kavramını ele alacak olursak; şeref kişinin toplum içerisindeki duruşu, güvenilirliği, saygınlığı ve bulunduğu mevkiyi işaret eden manevi bir olgudur. Ve bu olgu da, şeref ve utanç arasında bulunan zıtlığın kişilerin kendi karakterlerini belirlediği gibi toplumsal alanda ki saygınlıklarını da belirlemektedir. Çünkü bu ikilem, kişilerin cinsiyetle alakalı değerlerin içeriğini toplumsal kurallar çerçevesi içerisinde alarak söz konusu bu rolleri toplumsal yapıya uyarlamaktadır (13,18).

Rivers (1966) ve Peristiany (1966) gibi birçok isim namus olgusunu ve cinayetlerini şeref, utanç ve cinsiyetler arasındaki bu üçlü ilişkiye başvurarak açıklamaya çalışmaktadır (17,18).

Fakat bu olgunun oluşturduğu kadın cinselliği ile alakalı söylemlerin analiz çalışmaları çok azdır. Kısıtlı olan bu çalışmalar da şeref ve utanç sadece kadın cinselliği

olarak değil aynı zamanda ataerkil sistemin topluma empoze etmiş olduğu erkeğin kadın üzerinde hakimiyetini ve egemenliğini de kanıtlamaktadır (17).

2.1.4. Namus olgusunun maddi ve ahlaki bileşenleri

Namus olgusu, maddi ve ahlaki bileşenleri olan bir olgu olarak da değerlendirilmektedir. Namus olgusu Avrupa'nın güneyi ve Orta Asya toplumları açısından hakimiyet kuran toplulukların düzeni ve yapısını bozan, ya da gelişmesini engelleyen saldırıların sebep olduğu durumun bir sonucudur. Bu sebepten dolayı belirtilen coğrafyada bulunan topluluklar, bölgenin konumu nedeniyle sürekli saldırıya maruz kalmışlardır (13,19,20,).

Parçalanmış birliktelikleri nedeniyle, kendilerine yapılan saldırılara ve istilalara karşı koyacak güçleri olmayan bu toplulukların asimile olmayarak varlıklarını korumaları için iki önemli çıkış yolu vardı; birincisi, saldırılardan geriye kalan maddi değerlerinin ve varlıklarının geleceğini garanti eden topraklara sahip çıkmak ikincisi, soylarını devam ettirebilmek için kadınları istilacılardan uzak tutmak (21).

Takip eden bu sürecin sonunda iki unsurun ortaya çıktığı gözlenmektedir. Birincisi baba ırkından olan kuzenlerin evliliğinin ön plana çıkması durumudur yani evlilik aracılığı ile soyun devamlılığının sağlanması ve bu şekilde sahip olunmaya devam edilen toprak, iktidarın da kimin elinde olacağını belirlemektedir (20).

Diğer unsur ise; toplu yaşamdan millet bilincini oluşturan ırkçılık ve çoğalmayı tetikleyen doğurganlığın oluşturduğu politik bir durumdur. “Durağan bir toplumda yabancı kana karşı duyulan böyle güçlü bir korunma kaygısı kendi kurbanlarını yaratmakta gecikmez ve bu yapı içinde “en büyük kurban Akdenizli kadınlardır”(21).

Bu coğrafyada yaşayan insanlar için namus olgusunun kadınları ve toprağı korumada ne kadar önemli bir rol oynadığı Abu-Lughod (2004) tarafından geliştirilen tartışmada da dikkat çekmiştir (13).

Abu-Lughod (2004), Mısırlı çöl bedevileri üzerinde yaptığı araştırma sonucunda, bu toplumlarda da soy sistemi, maddi ve ahlaki düzene dayandırılmaktadır. Bu coğrafyada her bir soyun varlığının korunması için diğer soylar karşısında maddi ve ahlaki “özerkliğini” koruması gerektiğine inanılır. Özerkliğin sağlanması ve korunması, topluluğun/soyun maddi özerkliğinin kaynağı olarak görülen toprak/hayvanlar ve ahlaki özerkliğinin kaynağı olarak imlenen kadınlar üzerindeki denetimindeki başarısına bağlıdır (13).

Kadın cinselliğinin denetiminde yaşanacak küçük bir zayıflık, hem maddi hem de manevi anlamda soyun dürüstlüğüne ve güvenilirliğine ait olumsuz bir yargının oluşmasına neden olmaktadır. Bu yargının oluşması, topluluğun özerkliğini yitirmesine dolayısıyla diğer toplumlar karşısında güçsüz kalmasına yol açar (19).

Sonuç olarak; kadın-toprak arasında kurulan ilişki, evlilik, iktidar ve etnik kökene ait sınırları çizen, toprağın garanti altına alınması anlamına gelen namus olgusuna ilişkin bu bileşenler ve düşünce yapısı geçmişten günümüz özellikle de kırsal bölgelerde devam etmektedir. Ayrıca maddi bileşen kadar ahlaki bileşenlerde yine günümüz itibarıyla namus olgusunun temel şekillendiricileri arasında kabul edilmektedir (20,22).

2.1.5.Namus Olgusunun Ahlak ve Bir Biyo-Politik Olarak Düşünülebilirliği

Namus olgusunu, Agamben(2001) tarafından geliştirilen biyo-iktidar yaklaşımı çerçevesinde de ele alabilmek mümkündür. Çünkü namus olgusunu şeref, utanç ve cinsiyet ilişkisi çerçevesinde tartışan çalışmalar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde namusun sadece ifade edilen değerler aracılığıyla oluşturulduğunu öne sürmekle kalmaz, cinsiyetler arası eşitsizliklerin temelinde şiddetin iktidar tarafından kullanılan bir yöntem olduğunu savunur (13).

Türkiye’de Cumhuriyet rejimi ile birlikte ortaya çıkan “Batı tipi” ataerkil yapı, özel alana yerleştirilen “yeni aile” kurumu üzerinden yükselmektedir. Gerek yeni ailenin, gerekse tesisinde yeni ailenin büyük işlev gördüğü batı tipi ataerkilliğin yapılandırılmasında modern ahlakın bileşenlerine eklenen namus olgusuna başvurulmuştur (13,18).

Sirman (2006) yaptığı çalışmalar sonucunda namus olgusunun sevgi temelinde tanımlanmadığını söylemektedir. Bu düşünce görüşmeciler tarafından da açıkça ifade edilmiştir. Görüşmecilere göre kendilerini “köylülerden/aşiretçilerden” ayıran en önemli özellik namusu “zorla değil sevgiyle korumalarıdır”. “Bir görüşmecinin ifadesiyle zorun, korkunun olduğu yerde gerçek ahlak da olamaz”(18).

Sirman (2006) Cumhuriyet dönemine eşlik eden ataerkil toplumların da bir düzen içerisinde yaşamak için olgu olarak namusa başvurduğunu; ancak eski toplumlardan farklı olarak, sevgi temelinde yeni bir ailenin ortaya çıktığını belirtmiştir (13).

Cumhuriyet dönemi ile birlikte ortaya çıkan yeni aile kavramının temelinde sevgi duygusu olduğu için, namus olgusu da bu doğrultuda bireyselleştirilmiştir. (Sirman,2006). Durakbaşı (1998) sevgi ve sadakat gibi değerlerin “Batı tipi” ataerkilliğin hakim olduğu toplumsal yapılarda ortaya çıkan yeni aile kavramının temel düzenleyici değerler olduğunu dile getirmiştir. Bahsedilen bu değerler aynı zamanda toplumun düzenlenmesinde kullanılan modern cinsel ahlakın temel bileşenleri olarak da söylenebilir (13,18,23).

Çalışmalardan yola çıkarak her ne kadar batı tipi ataerkil düzen olsa da erkeğin kadın üzerindeki denetimi olduğu sürece, ataerkil düzenin parçası olan namus olgusunun modernleşme ile ortadan kalkmadığı görülmektedir (9,23).

2.2. Tarihsel Süreçte Kadına Yönelik Namus Algısı

2.2.1. Ataerkil Toplumda Kadına Yönelik Namus Algısı

Ataerkil'in anlamı, hane içerisinde babanın kurallarının geçerli olmasıdır. Evin reisi olarak bilinen erkek, aile içinde ki kadınların cinselliğini, doğurganlığını ve tüm yaşam alanlarını denetlemenin dışında aile mülkünün de sahibi olur. Ataerkil, aynı zamanda, büyük aileyi temsil eden akrabalık ilişkilerinde, yaşlı erkeğin yönettiği ve baskı altında tutabildiği toplumları sosyolojik ve antropolojik olarak da bir yönetim biçimini ifade etmektedir (15,23,24).

Türkçe karşılığı “*erkek egemen sistem*” olan ataerkillik, tarihin, bilimin, felsefenin, kültürü vb. birçok toplumsal yapının belirleyicisi olan bir “erkek aklı” tarafından yapılandırılmıştır. Ataerkillik (Patriarchy); tam anlamıyla “*babanın hakimiyeti*” anlamına gelir (25).

Başka bir ifadeyle; Ataerkillik ailenin cinsiyet ve yaşa göre sınıflandırılması sonucu bireyler arasındaki ilişkilerin belirlendiği sosyal kurallar olarak da tanımlanabilir. Ataerkil sistemde erkek kadın üzerinde hakka ve güce sahiptir. Birçok durumda erkek hem sosyal hem de ekonomik baskınlık hakkına sahiptir. Ataerkilliğin güçlü olduğu toplumlarda erkekler üstün olarak algılandıklarından kadınları korumak ve kontrol altında tutmak zorundadırlar (3,22).

Ataerkil değerlerin yoğun yaşandığı toplumlar da kadını ‘ikincil’ bir konumda tutma kararlılığı ve sosyal birimdeki kadınların da bunu bir tür ahlaki zorunluluk olarak kabul edip içselleştirmesiyle hayat bulan bu işleyişin değişmeden sürmesi beklenemez. Bunun için belli başlı bazı konularda kadınların nasıl düşündüğünü bilmek, kadınların hangi noktalarda geleneksel yapıyı dönüşüme zorladıklarını görmeyi sağlayabilir (15).

Ataerkilliği temelinde barındıran Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile namusa ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda, cinsiyetçi bireylerin namusa ilişkin olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir. Örneğin, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, dindarlık ve namus algısını ele alan bir çalışmada kadın katılımcılarda hem korumacı hem de düşmanca cinsiyetçiliğin, erkek katılımcılarda ise düşmanca cinsiyetçiliğin namusa ilişkin tutumları olumlu yönde yordadığı bulunmuştur (3).

Benzer şekilde, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ve Erkeklerle İlişkin Çelişik Duygular ile namus arasındaki ilişkiyi ele alan bir tez çalışmasında, erkek katılımcılarda kadınlara ilişkin düşmanca cinsiyetçilik, erkeklere ilişkin korumacı cinsiyetçilik ve erkeklere ilişkin düşmanca cinsiyetçilik namusa ilişkin tutumları yordamaktadır. Buna karşın, kadın katılımcılarda, erkeklere ilişkin korumacı cinsiyetçilik ve cinsiyete özgün sistemi meşrulaştırma değişkenleri namusa ilişkin olumlu tutumları yordamaktadır. Bu bulgulara göre, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerini ve güç ilişkilerini olumlu açıdan ele alan erkeklere ilişkin korumacı

cinsiyetçilik namusla, yani namusu kadını bekareti ile ilişkilendirme ve erkekleri namusun bekçisi olarak görme eğilimleriyle oldukça ilişkili görülmektedir (3).

Ataerkilliğin ailedeki görüntüsü, kadının aile içindeki erkekler tarafından eve kapatılması, baskı uygulanması, cinselliğinin ve fikirlerinin kontrol altında tutulmasıdır. Ekonomik ilişkilerde ataerkil görüntüler ise; kadın emeğinin erkeğe göre “ucuz” işgücü olarak kullanılması, erkek emeğinin yetmediği durumlarda “yedek” işgücü işlevini görmesidir (25).

Türkiye’de ataerkil yapıda kadınlık ve erkekliğin farklı yönlerini inceleyen çalışmalar incelendiğinde, Ecevit çalışmasında kentsel üretim ilişkisi içinde kadın emeğini değerlendirirken, çalışma yaşantısında ataerkil örüntüleri gösterir. Özbay ise, kapitalist ekonomik yapı öncesi ve sonrasında Türkiye’de aile ve hane özelliklerini, ataerkil yapının işleyişini araştıran çalışmasının yanı sıra başka bir çalışmada, farklı tarihlerde Ereğli’de kadınların işgücüne katılımını, kadınların ücretli iş ve ev kadınlığına yönelik düşüncelerini nasıl değiştiğini göstermiştir (23).

Ataerkillik üzerine yapılan çalışmalar genellikle, kadının nasıl ve ne şekilde ezildiği; kadının sosyal, toplumsal, siyasi, hukuki anlamda erkeğin gerisine itilişi ve bunları gerçekleştiren sistemin kendini gerçekleştirme ve farklı zeminlerde üretme şekli üzerine odaklıdır. Sonuç olarak; erkeksilik, ataerkillik ve namus arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalara dayanarak erkeksiliğin, erkekleri namus ile ilgili sosyal kuralları izlemeye ve uymaya zorladığı belirtilebilir (3,24).

2.2.2. Ataerkil Yapı ve Özel Alan – Kamusal Alan Bağlamında Kadına Yönelik Namus Algısı

Hayatın bir özel bir de kamusal alanı olduğu düşüncesi, 17. yy’dan beri batı Politikasında önemli bir yere sahiptir. On yedinci yüzyıl sonlarına gelindiğinde ‘kamu/sal’ kavramına, ‘herkesin denetimine açık olan’, ‘özel’ kavramına da, ‘kişinin ailesi ve arkadaşları ile sınırlanan saklanmış bir yaşam bölgesi’ şeklinde anlam yüklenmiştir. Bazı görüşler bu ayrımın kökenlerini Antik Yunan düşüncesinden aldığını öne sürmektedir. Aşağı yukarı 500 yıllık geçmişi olan felsefe ve politika kuramında,

başından beri özel ile kamusal, birbirine karşıt dolayısıyla birbiriyle ilişkili olarak tanımlanmıştır (19,23)

İnsanoğlunun, bilinçli veya bilinçsiz olarak yaptığı ilk ayırım, kutsal olan ve kutsal olmayan ayırımıdır. Bu ayırımın kamusal ve özel ayırımına dönüşmesi ise Antik Yunan kültüründe olmuştur. Yunan kent devletlerinin kurulması ile birlikte 'koine' ve 'oikos' olarak adlandırılan iki farklı yaşam alanı ortaya çıkmıştır. 'Koine' özgür yurttaşların ortak kullandığı polis'in alanı olarak kabul edilip, kamusal alana karşılık gelirken, 'oikos' tek tek bireylere ait olduğu düşünülen, hane hayatını temsil etmekte ve özel alana karşılık gelmektedir (26).

Antik Yunan'da özel alana karşılık gelen oikos'da Erkek yiyecek sağlayıcı emeği ile kadın ise doğurucu emeği ile tanımlanır. Yani erkeğin görevi bireysel ihtiyaçları, kadının görevi ise türün devamını sağlamaktır. Bu iki işlev aynı zamanda zorunlu olarak yerine getirilmesi gereken bir durum olarak bilinir. Bu açıdan özel alan, zorunlu ihtiyaçları gidermek için yapılan ve bu yönüyle de siyasi içerikle tanımlanmayan emek ve iş gibi etkinliklerin alanı olarak kabul edilir (22,26).

Kamusal alana karşılık gelen 'koine' ise, siyasi yaşam alanı olarak görülür ve 'polis'in alanı olarak kabul edilir. Kamusal yaşam, kent devleti sınırları içinde mekânsal olarak agora, mahkemeler, savaş ve atletik oyunların gerçekleştiği mekânlarda ortaya çıkar (27,26).

Gordon Marshall'a göre kamusal alan, özel alanın karşısında konumlanan iş dünyasının alanıdır. Danna R. Villa'ya göre, kamusal alan söylemsel etkileşimin kurumsal alanıdır ve kamusal alan düşüncesi demokratik kuram ve pratiğin merkezinde yer alır (27).

Leonore Davidoff (2002) da Antik Yunan'dan günümüze kadar olan süreçte ve günümüzde de, kadınların çocuk doğurma, besleme, hasta ve yaşlı bakımı, ev-içi sorumluluklar çerçevesinde özel alana konumlandırıldığını, bu iki alanı birbirinden ayıran sınırın da kadınların bedenleri (doğal özellikleri) ve sorumlulukları ile oluşturulduğunu söyler (23).

Agamben (2003) ise, özel alan ve kamusal alan ayrımını biyo-iktidar kavramı çerçevesinde ve günümüzde özel alan yalın hayatın, yani üreme ve beslenme gibi etkinliklerin alanı, kamusal alan ise siyasi olanın, erdemin alanı olarak tanımlanmaktadır (13).

Ataerkil toplumlarda ise, kadını kültürün karşısında, doğa durumuna ait bir şey olarak tanımlamıştır. Bu düşünceye göre, doğa durumu kültürün, yani sivil toplumun altında yer aldığı için kadın da erkeğin altında bir konumuna yerleştirilmiştir. Özel/kamusal alan ayrımı, tam da bu çerçevede ortaya çıkmaktadır: Doğaya ait olan kadının doğalın alanı olan özel alana yerleştirilmesi, kültürün, sivil toplumun yaratıcısı ve sahibi olan erkeğin ise sivil toplumun alanı olarak yüceltilen kamusal alana yerleştirilmesi söz konusudur (22,23).

Geleneksel ataerkinin tanımlandığı bu tartışmalar ile Sirman (2006) ve Kandiyoti (1997)'nin geniş hane yapıları üzerinden yükselen ataerkillik türlerini tanımlamadıkları tartışmalar arasında büyük benzerlikler söz konusudur. Başında babanın olduğu ve toprağın temel geçimlik kaynağı olarak işlev gördüğü ataerkillik türleri açısından da gündelik yaşam dahil her şey baba olan erkeğin denetim altındır. Baba, toprağın olduğu gibi kadınların ve yaşça küçük erkeklerin de sahibidir. Cinselliğe ilişkin söylemsel alan söz konusu ataerkil kuralların belirleyenlerindedir (13,22).

Sonuç olarak; Antik Yunan'da ve Ataerkillik'de özel alana karşılık gelen hane, siyasi olmayan etkinliklerin alanı olarak görülmekte, gizlilik, zorunluluk ve baskı ile karakterize edilmektedir. Buna karşılık kamusal alan ise, siyasi etkinliklerin gerçekleştiği alan olarak kabul edilmekte ve bir görünüm alanı olarak belirlemektedir. Bu alanda yer almak ise, özgür olabilmek, dolayısıyla yurttaşlık statüsüne yükselip insani değerlerden faydalanmak anlamına gelmektedir. Yani insani varoluş açısından özel alanın, biyolojik yaşamın ortadan kalkışına bağlı olarak bir sonu ifade ettiği noktada, kamusal alan ölümsüzlüğe giden yolu açmaktadır (13,26).

2.2.3. Geleneksel Ataerkil Yapıdan Modern Ataerkil Yapıya Geçiş Bağlamında Kadına Yönelik Namus Algısı

Namus algısı cumhuriyet öncesi hakim olan ataerkil yapıda olduğu gibi, cumhuriyet rejimine eşlik eden ataerkil yapıda da cinselliği, dolayısıyla aile kurumunu ve toplumu düzenlemeye devam etmektedir. Ancak milliyetçi modernleştirici projeye ortaya çıkan yeni ataerkil yapıda, olgunun içeriği ve işlevleri kadar, olgu etrafında örgütlenen değerlerin ve kuralların tesisinde izlenen yöntemlerde dönüşmüştür (13,18).

Osmanlı dönemindeki ataerkil yapı ile Cumhuriyet döneminin ataerkil yapısı birbirinden farklıdır. Birinci yapılanmada kadın, ev-içi alana kapatılmakta, namusu bu alana üye olan erkekler tarafından korunmaktadır. İkinci yapılanma açısından kadın, öncelikle aile sınırı içinde tanımlanmakta ardından da artık çıkması mümkün olan kamusal alanda daha soyut bir namus algısı aracılığıyla denetlenmektedir (18).

Kadının kamusal alana çıkışı ve yabancı erkeklerle birlikte çalışması geleneksel namus tanımlarına aykırı bir davranıştır. Bu sorunun aşılmasında ise yine namus olgusuna başvurulur. Namus olgusu bu çerçevede kamusal alana çıkan kadının cinsel saflığını koruduğuna ilişkin bir anlamla yeniden inşa edilir. Kadın, kamusal alanda özel alanda sahip olduğu değerlere bağlı kalarak, iffetiyle var olup aile şerefini korumaktadır (18,22,23).

Kadınların cinsel saflığının aile şerefini doğrudan etkilemesi yine kadın cinselliği üzerindeki baskıyı ortaya çıkartmaktadır. İşte bu yüzden kadınlar eve kapatılmakta, ya da kamusal alana çıkışları belli kurallara ve standartlara bağlanmaktadır. Türkiye’de de Cumhuriyet rejimi ile birlikte kadının kamusal alana çıkışı, ancak cinsiyetsiz birer analar bacılar olarak tanımlanmaları ile mümkün olmuştur. Cinselliğinin görünmezliği kadının kamusal alandaki varlığının koşuludur (13,22).

Arat ve Kadioğlu(1998), Cumhuriyet dönemiyle birlikte kadınlardan kendi cinselliklerini inkar etmelerinin beklediğini öne sürmektedir. Kadioğlu’na göre cinselliğin inkarı kadınların kamusal alana çıkışlarının bedeli gibidir ve kadınların öznellik konumları ile cinselliklerinin inkarı arasında doğrudan bir ilişki vardır. Bu

nedenle de namus, Batı tipi ataerkil yapının hakim denetleyici değerleri arasında görülebilir (13).

Cumhuriyet rejimi açısından modernleşmenin sınırı ise; kadın cinselliğiyle ilgili özgürlüklerdir. Bu rejimle birlikte kadına birincil olarak anne ve eş olma görevi yüklenmiştir. Kadın cinselliği ve kadın konusu yeni aile idealinin bir parçası olarak görülmekte ve ulusun kadınlarının Batılı kadınlardan cinsel ahlaka ilişkin sahip olduğu değerler aracılığıyla ayrılması gerektiği düşünülmektedir. Bu sınırlar içinde Türk kadınından sadık, iffetli ve namuslu olması beklenmektedir (13).

Geleneksel bir yapılanmanın ardından, Cumhuriyet rejimiyle beraber modern ulus olma özelliğini kanıtlayan Türkiye’de namus kavramı aile içine sindirilerek canlılık kazanmıştır. Namusun, artık başında bir erkek durarak korunan bir şey olmaktan çıktığını ve kadının kendi benliğinin bir parçası olan ‘özdeki ahlakın’ koruması altına girdiğini söylemek mümkündür (4).

2.2.4.Dünden Bugüne Namus Algısı ve Namus Cinayetleri

Namus kavramı birçok alanı içine alan temel değer yargılarından birisine işaret eden ve somutlaştırılması yapılamayan kavramlardan birisidir. Gerek iffet ve cinsel ahlaka ilişkin içerimlere gerekse de onur veya şeref kavramlarını içermesiyle hayli sorunlu ve sıkıntılı bir tanımlamaya sahiptir (28).

Namus; cinsel davranışa ilişkin gelenek ve göreneklerden kaynaklanır ve kural olarak cinsel sakınmayı gerektirir. Burada kadının evlilikten önce bekâretini koruması önemlidir. Özellikle Akdeniz ve Ortadoğu kültürlerinde bekâretin normlara uyulmadan yitilmesi namus cinayetlerine yol açabilmektedir. Namusun kadınların bedeni üzerinden kurulması ve kadın cinselliğinin erkekler tarafından kontrolü, özellikle kadının zina yaptığı bilindiği durumlarda, insanların kafasında namus cinayetlerini bir anlamda meşrulaştırmaktadır (6,7,29,).

Namus cinayetleri bekâret, aldatma gibi durumlarda ortaya çıkmakta olup muhtemel bir şiddet türüdür. Toplumda, ataerkil zihniyet yapılarında zaman içinde dönüşüm yaşansa da namus olgusu etrafında toplanan değer ve kuralların tesisinde

şiddetin değişen biçim ve yoğunlukta varlığını sürdürdüğü görülmektedir. Bu tanım ve yaklaşımlardan da anlaşılacağı üzere namus, ataerkil bir bakış açısıyla kadın cinselliğinin ve bedeninin denetimi üzerinden tanımlanmaktadır(1,2)

Namus cinayetlerinin nedenlerinden bir diğeri de töredir. Töre; ‘yazılı olmayan, ancak, toplum içinde yıllardan beri kendisine uyula gelinen ahlak ve hukuk kuralları’ biçiminde tanımlanabilirken aynı zamanda, ‘toplum üyelerinin çoğunluğunun inandığı terbiye standartlarını sağlayan temel ahlak kuralları ve davranış biçimleri’ olarak da tarif edilebilir. Törelere sapmalar genellikle sert ve acımasız yaptırımları gerektirir. Ataerkil toplumlarda kadının iffeti, erkeğin namus ve şerefi sayılır. Böylece kadın cinselliğine aşırı derecede bir değer atfedilmiştir (29).

Kırsal kesimden kentsel alanlara doğru ve bölgelerarası gerçekleşen göçlerden dolayı, daha çok Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Doğu Anadolu Bölgesi’nde çokça görülen töre ve namus cinayetleri, baksı bölgelerde de ortaya çıkmaya başlamış, hatta Avrupa ülkelerine göçen aileler arasında bile bu tür olaylar yaşanmıştır (Tezcan, 2003)(30).

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu’nun tahminlerine göre, her yıl dünyada 5000’den fazla kadın aileleri tarafından namus nedeni ile öldürülmektedir. Brezilya, Uganda, Bangladeş, Mısır, Ürdün, Suriye, Hindistan, İsrail, İtalya, Fas, Ekvator, Türkiye ve Yemen gibi ülkelerde sorun ciddi boyutlara ulaşmıştır (29,31).

Namus cinayetlerinin genelde Müslüman topluluklarda işlendiği görülmekle birlikte, asıl kökenin ataerkil toplumsal yapıya dayandığı düşünülmekte ve kökenleri İslamiyet öncesi dönemlere kadar uzanmaktadır. Namus cinayeti ailenin sosyal statüsü sosyo-ekonomik durumu, sosyal yapısı, geleneklere uyma isteği ve diğerlerinin sosyal baskısı sonucuna göre işlenmektedir (29,17).

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve Nüfus Bilim Derneği tarafından Türkiye’de Namus Cinayetlerinin Dinamikleri (2005) isimli niteliksel çalışma dört ilde (İstanbul, Şanlıurfa, Adana ve Batman) gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya göre toplumumuzda, namus anlayışı sosyo-demografik özelliklere göre değişiklik göstermektedir. Kırsal

kökenli, aşiret ve akrabalık ilişkileri güçlü olan aileler, kente göç etseler bile geldikleri yöre ile bağlantıları devam etmektedir. Bu ailelerde namus, insanların uğruna öldürülebileceği önemli bir değerdir. Çalışmanın bir diğer önemli bulgusu da namusun; kadın, kadın cinselliği ve kadın bedeni üzerinden kontrol edilmesi biçiminde algılanmasıdır (6,29,31).

Bu konu ile ilgili Sır tarafından yapılan bir çalışmada namus nedir sorusuna katılımcıların %32.9'u karım, bacım, annemdir yanıtını vermiştir. Töre nedir sorusuna katılımcıların %57.2'si atalarımızın koyduğu kurallardır yanıtını vermiştir. Kadının görevi nedir sorusuna ise, katılımcıların %49.9'u cinsel saflığını korumaktır yanıtını vermiştir. Namusu korumak kimin görevidir sorusuna katılımcıların %23.9'u babanın, ağabeyin, %21'i ise ailedeki tüm erkeklerin görevidir yanıtını vermiştir. Namussuzluk ise katılımcılar tarafından kadının zina yapması, bekâretini kaybetmesi, erkeklerle konuşması, ailenin istemediği kişi ile evlenmesi olarak ifade edilmiştir (10,29,32).

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun Türkiye'de Namus Cinayetlerinin Dinamikleri adlı çalışmasında namus cinayetlerinin nedenleri şöyle sıralanmaktadır:

- a) Evli bir kadının evlilik dışı ilişkisi,
- b) Evli bir kadının bir erkekle kaçması,
- c) Evli bir kadının boşanması/kocasını terk etmesi,
- d) Boşanmış bir kadının bir erkekle ilişkisi,
- e) Bekar bir kızın bir erkekle ilişkisi,
- f) Bekar bir kızın bir erkekle kaçması,
- g) Evli veya bekar bir kadının kaçırılması/tecavüze uğramasıdır (28,31).

Kadın Dayanışma Merkezi'nin (KAMER) yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre; kadınların ve/veya ailelerin eğitim ve ekonomik düzeyleri düştükçe fiziksel şiddet ve namus cinayetlerinin yaşanma sıklığının arttığı görülmektedir. Üç yıl içinde, namus nedeni ile işlenecek bir cinayete kurban edilme tehlikesi yaşayan ve KAMER 'e başvuran toplam 85 kadından 41'inin evli, bu kadınlardan 23'ünün resmi nikâhının olmadığı tespit edilmiştir (29).

Cinsiyete dayalı namus anlayışına bağlı olarak gelişen bu davranışlar namus cinayetleri ile sonuçlanabilmektedir. Bu durum kadınların bağımsız birer birey ve

yaşamları üzerinde söz sahibi olmalarını engelleyen önemli bir sorundur. Özetle; Türkiye’de Namus cinayetlerinin nedeni olarak gösterilebilecek faktörlerin içinde ataerkil yapı ve değerler, hiyerarşi ve geleneksel değerlere itaati öngören yapı ve kültürün yaygınlığı sayılabilir (10,29,31).

2.3.Namus Kültürü ve Kadına İlişkin Namus Algısının Şekillendirilmesi

2.3.1.Namus Olgusu ve Namus Kültürü İlişkisi

Namus kültürü, bireyin kendisinin ve diğerlerinin gözünde değeri olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, namus kültüründe namus bireyin kendi konumu ile ilgili olduğu gibi toplum içinde ailesinin konumu ile de ilgilidir. Özellikle bir erkeğin hem kendisi hem de sahip oldukları ile toplum içinde saygın konumunu koruma yeteneği ve gücü önem kazanmaktadır. Kadınlar genellikle erkeğe bağlantılı ve erkeğe bağımlı oldukları için kadınların davranışları ailenin namusu için büyük önem taşımaktadır (2,3,17).

Namus kültürlerinde erkeğin baskın ve güçlü olması; kadınların ise erkeklerin sözünden çıkmaması, toplumsal cinsiyet kurallarına uyması ve davranışlarında dikkatli olması gereklidir. Kadının cinsel hareketleri (bakirelik, evlilik dışı ilişki, aile dışı erkeklerle samimiyeti, cinsellikte utangaçlık vb.) namusu tanımlamada en önemli durumlardır. Bu açılardan ailenin saygınlığını, iyi ismini ve namus konumunu tehlikeye atacak her davranış toplum tarafından belirlenir (2,3,17).

Genel olarak namus bir ailenin ya da bir bireyin sosyal itibarı ile ilintili olarak ahlaki bütünlüğü içerse ve farklı anlamlar taşıyabilse de namus kültürüne sahip Türkiye’de genellikle namus cinsel saflık ile eş değer tutulmaktadır. Kadının cinselliği olarak ele alınabilecek davranışlar ise sadece cinsel birleşme değil giyiniş tarzı, karşı cinsle el ele tutuşma gibi çeşitli davranışları içerebilmektedir (3,10,43).

Kadın, cinsel davranışlarını kontrol ederek sadece kendi namusunu değil ailesinin namusu ve şerefini de korumuş olmaktadır. Başka bir ifadeyle bir ailenin ya da erkeğin namusu, aile içindeki kadınların cinsel içerikli davranışlarıyla bilinmektedir. Bu durumda

bir kadın kendi namusunu korur iken ailesinin namusuna da helal getirmemeye çabalamaktadır (10,29).

Namusa helal getirmiş bir kadının ailesi toplum içinde küçük düşebilmekte ve utanç içinde yaşadıkları düşünülebilmektedir. Dolayısıyla, namusun korunması adına kadına ve erkeğe düşen görevler farklıdır; “namuslu” kadın cinsel saflığını korurken “namuslu” erkek kadın akrabalarının cinsel saflığını korur ve diğer erkeklerin “namusuna el uzatmaz” (10).

Literatüre bakıldığında, Yunanistan, Kıbrıs, İtalya, İspanya, Türkiye, Orta Doğu ve Arap ülkeleri, Latin ve Güney Amerika gibi ülkelerin namusu, namus kültürü olarak ele alındığı görülmektedir. Türkiye’ye bakıldığında namus ile ilgili en önemli davranış bakirelik ve cinsel saflıktır. Bakireliğin önemini “kız” ve “kadın” ayrımında görmek mümkündür (3).

Türkiye’de kadınlar evlenene kadar kız olarak isimlendirilirken, evlilik sonucu bekaretin kaybolmasıyla kadın olarak adlandırılmaktadır (Sever ve Yurdakul, 2001). Bu tür bir sınıflandırma bile kadın cinselliğinin ne kadar önemli bir davranış olduğunu göstermektedir. Yani, bir kızın değeri cinsellikle veya kızlık zararının olup olmamasıyla değerlendirilmektedir (3).

Türk kültüründe evlilik öncesi cinsel ilişki yaşanmaması sosyal bir kural olduğu için kız-kadın ayrımı halen cinselliğe verilen önemi yansıtmaktadır. Bu açıdan toplumda namuslu biri olabilmek için erkeklerin kızlarını ve kardeşlerini evlenmeden önce cinsellik yaşamamaları için korumaları ve uyarımları gerekli olarak algılanmaktadır (3,12).

Sakallı-Uğurlu ve Glick’in (2003) çalışmasında kadınların evlilik öncesi cinselliğine ve bekaretine oldukça önem verildiği görülmektedir. Bu çalışmanın bulgularına göre erkek öğrenci katılımcılar kadınların evlilik öncesi cinsel birliktelik yaşamalarını uygun bulmamaktadır. Ayrıca, erkek katılımcılar bakire olmayan bir kızla evlenme konusunda pek de gönüllü değildirler. Benzer şekilde, hemşirelik öğrencileri ve hemşireler ile yapılan çalışmalarda kadının evlenirken bakire olması fikri yoğun bir şekilde desteklenmiştir (3,33).

Görüldüğü üzere, diğer namus kültürlerinde olduğu gibi Türkiye’de de ailelerinin namusunu korumak için hem erkek hem de kadınlar sorumlu tutulmaktadır. Namus kültürlerinde cinsiyet rolleri erkeğin namus konusunda çok hassas olması gerektiğini vurgulamaktadır. Aynı zamanda cinsiyet rolleri gereği kadınların aile bütünlüğünü ve saygınlığını olumsuz etkileyecek her türlü davranıştan kaçınmaları gerekli görülmektedir (15,22,34).

2.3.2.Namus Olgusu ve Toplumsal Cinsiyet İlişkisi

Cinsiyet (sex) kişinin kadın ya da erkek olarak gösterdiği genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikleri olarak tanımlanmaktadır. Toplumsal cinsiyet (gender) ise; biyolojik cinsiyetten farklı olarak, toplumsal ve kültürel olarak belirlenen ve dolayısıyla içeriği toplumdan topluma değişebilen “cinsiyet konumu” ya da “cins kimliği”dir. Toplumsal cinsiyet sadece cinsiyet farklılığını belirtmekle kalmaz aynı zamanda cinsler arasındaki eşitsiz güç ilişkilerini de belirtir Bu nedenle toplumsal cinsiyet kavramının tanımında biyolojik farklılıklar değil, kadın ve erkek olarak toplumun bizi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı, nasıl düşündüğü ve nasıl davranmamızı beklediği ile ilgili değerler, beklentiler, yargılar ve roller bulunmaktadır (12,20).

Feminist kuramcılar tarafından ise cinsiyet (sex), sadece biyolojik özellikleri açıklayan bir kavram olması sebebiyle yetersiz bulunmakta ve “toplumsal cinsiyet” (gender) kavramı ile söz konusu tanım yetersizliği aşılmaya çalışılmaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramı cinsler arası eşitsiz ilişkilerin toplumsal bağlamlarına ve anlamlarına dikkat çekerek, cinsiyetin sadece biyolojik bir özellik olarak algılanmasını reddetmektedir (34).

Bireyler, toplumda sahip oldukları rollerini yerine getirirken toplumsal yapının belirlediği kurallara göre davranmaktadırlar. Bu kurallar kadınlar ve erkeklerin hangi davranışı ve rolü sergileyeceklerine, hangi haklara ve güce kimin ne derece sahip olduğuna veya sahip olması gerektiğine ilişkin toplumsal beklentiler geliştirilmektedir (20).

Schmitt’e (2003) göre, erkekler ve kadınlar doğuştan gelen ve farklılaşmış cinsiyet rollerine sahip değildir. Bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürü; bir kadın ve

erkeğin nasıl davranacağı, nasıl düşüneceği ve nasıl hareket edeceğine ilişkin beklentileri ortaya koymaktadır. Ailenin, içerisine girdiği toplumsal çevrenin ve alınan eğitimin etkisiyle, kız ve erkek çocuklar cinsiyetlerine uygun roller kazanmakta ve toplumsal cinsiyet kimliğini edinmektedirler. Böylece kadınlar için ev ile ilgili işleri yürütme ve çocuk bakımı gibi işler öne çıkarken, erkekler için iş rolleri aile rollerinden daha önemli hale gelmektedir (20,22).

Toplumun belirlemiş olduğu rollerden kaynaklanan toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ise; “çalışma yaşamında, sağlık hizmetlerine erişebilmede, sosyal-siyasal yaşamda temel hakların kullanımında kadına yönelik eşitsizlikler” olarak tanımlanmaktadır. Kadın, cinsiyetinden dolayı doğum öncesinden başlayarak yaşamın her döneminde gittikçe artan dozlarda ayrımcılığa maruz kalabilmektedirler. Kadınlar, kamusal alana katılma olanakları olan eğitim ve iş yaşamında olduğu gibi özel yaşamlarında da her türlü engellemeler, kısıtlamalar, ayrımcılıklar ve hatta cezalandırmalarla karşılaşabilmektedirler (35).

Dünya Ekonomik Forumu'nun Cinsiyet Ayrımcılığı Raporu dünyadaki kadın-erkek eşitsizliğini çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır. Ülkelerin “ekonomik katılım ve fırsatlar, eğitime erişim, siyasal katılım, sağlık hakkı” gibi farklı alanlarda değerlendirildiği raporunda 2014’te 142 ülke arasında 125. sırada yer alan Türkiye, 2015’te 145 ülke arasında 130. sırada yer almaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinde en önde gelen ülkeler sırasıyla İzlanda, Norveç, Finlandiya, İsveç, İrlanda, Ruanda, Filipinler, İsviçre, Slovenya ve Yeni Zelanda’dır. En son sırada ise Yemen, Pakistan ve Suriye yer almaktadır (36,37).

Çin ve Tayvan’da kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyete ilişkin tutumlarını belirlemek için yaşları 25 – 60 arasında değişen 2414 Çinli ve 2372 Tayvanlı evli bireylerle yapılan çalışmanın sonuçlarına göre kadınların erkeklere oranla daha az gelenekselci oldukları belirlenmiştir. Sosyal ve ekonomik değişim desenleri açısından Tayvan’da yaşayan insanlar Çin’de yaşayan insanların aksine cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarda daha çok eşitlikçidirler. Ayrıca sosyo-ekonomik ve demografik faktörler aç-

sından kadınlar için çalışma yaşamı erkeklere göre toplumsal cinsiyet rolleri tutumu üzerinde daha etkilidir (20).

Mardin 'de yapılan Toplumsal Cinsiyet Algısı çalışmalarında ise; kadın katılımcılar, kadın olmanın zorlukla eş anlamlı olduğunu, hayatlarının her aşamasında çeşitli baskılarla karşı karşıya kaldıklarını fakat yine de kadın olmaktan memnun olduklarını, erkeklerle aralarında fiziki farktan başka bir fark görmediklerini belirtmişlerdir. Erkekler ise erkekliğini yetişme koşulları ve kültürel çerçeve ile açıklamaktadırlar (34).

Pınar(2008) tarafından Başkent Üniversitesi Öğrenci Yurdu'nda kalan öğrencilerin toplumsal cinsiyete ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri karşısında halen geleneksel bakış açısının etkisinde kaldıklarını göstermiştir (50).

Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Eroğlu, Taşkın'ın (2007) Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencileriyle yaptığı araştırma sonucunda öğrencilerin cinsiyet rolleri konusunda geleneksel rolleri benimsedikleri belirlenmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha geleneksel bir bakış açısına sahip olduklarını ortaya koymuştur (20,36,38).

Toplumsal cinsiyet kavramına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde, kadın ve erkeklere toplumun belirledikleri rollerin, doğal ve kendiliğinden çok kültür tarafından belirlenen roller ve sorumluluklar içerdiği görülmektedir. Cinsiyet rolleri kadın ve erkekler arasındaki algılanan farklılıklara göre biçimlenmektedir ve toplumu oluşturan bireylerin davranışlarını içinde yaşadığı toplumsal cinsiyet rollerini de etkilemektedir (39).

2.3.3. Namus Olgusu ve Din İlişkisi

Dindarlık ve ataerkillik arasında bağlantı olması nedeniyle namus olgusu da din ile de bağlantılı olarak değerlendirilmektedir. Hıristiyanlık, İslam ve Yahudilik gibi üç ana din geleneksel cinsiyet rollerinin sürdürülmesini desteklemekte ve meşrulaştırmakta, erkeğin kadına üstünlüğünü ve kadının cinsel davranışlarını namus kavramı kapsamında

değerlendirmektedirler. Dolayısıyla, namus kültürleri Müslüman ülkeleri içerdiği gibi Yunanistan, İspanya, Brezilya ve İtalya gibi Hıristiyan ülkeleri de içermektedir (3,40).

Berktaş'a göre (1995), tek tanrılı dinlerin ortak özelliği, kadın ve erkeği mutlak ve hiyerarşik biçimde ikiye bölen katı toplumsal cinsiyet rollerinin belirlenmesi, erkeğin üstünlüğünü ve kadın bedeni üzerindeki denetimin yasallaştırılıp meşrulaştırılmasıdır. Ona göre din, insanların zihinlerindeki kalıplaşmış yargıların oluşmasında ve onların insanlar tarafından benimsenerek içselleştirilmesini sağlamada belirleyici bir rol oynar (34).

Yapılan görüşmelerde kadın katılımcıların bir kısmı dini her iki cins için kısıtlayıcı bir etken olarak söylerken; diğer bir kısmı da dinin hiçbir şekilde kısıtlayıcı etken olmadığını, söylemişlerdir. Bunun yanında Hıristiyan Süryanilerden bazı görüşmeciler kadın üzerindeki bu baskının İslam dininden kaynaklandığını, kendi inançlarında böyle bir sınırlamanın olmadığını belirtmişlerdir (3,40).

Müslüman ülkelerde de benzeri bulgular vardır. Kuran'da erkeğin namusuna zarar getirebilecek kadınlar ve kadının iffeti ve namusuna değinilmektedir(41). Örneğin, Anwar (2006) kadınları ve erkekleri ahlaki açıdan birbirinden farklı olarak değerlendiren İslam dininde kadınların bedenini, erkeklere bağılılıklarıyla şekillendiğini iddia etmiştir. Ayrıca, Kuran'da yer alan ayetlerin hiyerarşik bir anlayışla yorumlanmasının cinsiyet eşitsizliğine neden olduğunu belirtmektedir (3,10).

İslam dininde, erkeğin kendini kadının üzerinde söz sahibi olarak görmesinin altında, Kuran'da erkeğin kadının koruyucusu, kadının da erkeğe itaat eden olarak tanımlanması yatıyor olabilir(20). Ayrıca İslam dini; kadın ile erkek arasındaki evlilik dışı cinsel ilişkiyi zina olarak kabul ettiği için yasaklamakta ve İslami kuralların ya da şer'i hükümlerin geçerli olduğu ülkelerde zina yapan kadın ve erkeklere büyük cezalar verilmektedir (3).

Korteweg ve Yurdakul (2009) tarafından yapılan araştırmalar sonucunda Müslüman ülkelerin ve Müslüman göçmenlerin çokça olduğu Avrupa ülkelerinde namus cinayetlerinin sayısının oldukça fazla olduğunu belirtmişlerdir. Buna sebep olarak da

namus cinayetlerinin ve etnik farklılıklar ile ilintili olduğunu göstermişlerdir (3,13,40).

Ayrıca, hemşirelik öğrencileri ile yapılan çalışmalarda öğrencilerin namus suçlarının dinle ilişkili olduğuna ve kızlık zararının tamir edilmesinin dine uymadığına inandıkları bulunmuştur (3,13).

Türkiye’de içsel ve dışsal dini yönelim, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ve namusa yönelik tutumlar arasındaki ilişkileri inceleyen bir araştırmanın (Sakallı-Uğurlu ve ark., 2013) bulgularına göre; hem erkek hem de kadın katılımcılarda, dışsal dini yönelimi (dini, güvenlik, statü, korunma, sosyal kabul ve dahil olma gibi sosyal ihtiyaçları karşılayacak bir araç olarak görme; dinsel öğretilere içten değil, ihtiyaçları karşıladığı nedeniyle inanma) daha yüksek olan katılımcıların namusa ilişkin daha olumlu tutumlarının olduğunu göstermiştir (3).

İçsel dini yönelim ise (dini ihtiyaçları karşılayacak bir araç olarak değil, hayatın öncelikli amacı, yaşam ve motivasyon kaynağı olarak görme ve ona inanma; dini hayatın tüm alanlarına yayma), cinsiyetçilik aracılığıyla namusa ilişkin olumlu tutumları yordamıştır. Bu araştırmanın bulguları da dindarlığı yüksek olan bireylerin namus kavramını kadının cinselliğiyle ilişkilendirme eğilimlerinin yüksek olabileceğini göstermektedir (3).

Sonuç olarak toplumsal cinsiyet kalıplarının dinlere göre nasıl farklılaştığını, cinsiyetler arası eşitsizliğin, özellikle kadına yönelik cinsiyete dayalı ayrımcılığın yansımaları ve namus cinayetleri dini temellerden değil kültürel temellerin benimsenmesinden kaynaklanmaktadır (40).

2.3.4.Namus Olgusu ve Sosyo-Ekonomik İlişkisi

Namus ve Namus kültürlerini ele alan bazı araştırmacılar hayvancılıkla geçinen toplumlarda hakaret ve küçük düşürme durumlarında saldırgan davranış sergileme, namus adına şiddet ve cinayet işleme eğilimlerinin olduğunu ileri sürmüşlerdir. Namusa ilişkin algılama biçimi, ülkemizde işlenen cinayet olaylarının en önde gelen gerekçesini oluşturmaktadır. Henry (2009) hayvancılıkla geçinen toplumlarda adam öldürme, şiddet ve namus adına cinayet oranının yüksek olduğunu belirtmektedir. Bu toplumlarda sosyal

statü farklılıklarının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu statü farklılıklarından dolayı bu tür toplumlarda düşük sosyo-ekonomik statüdekiler damgalanmaktadır (3,16,20).

Henry(2009) yaptığı çalışmalar sonucunda şiddet davranışlarının tarım ve hayvancılıkla geçinen toplumlarda benlik değerinin korunmasına yönelik bir araç olarak gördüklerini belirtmiştir. Bu durum şiddetin farklı formları ile düşük statünün telafi edilmesi olarak ele alınmaktadır (16).

Ayotte (2000) tarafından yapılan çalışmalarda da namus olgusu ile sosyo-ekonomik düzey arasında birebir ilişki olduğu ve namusla ilgili durumlarda, düşük statüye sahip olan bireylerin namussuz olarak nitelendirmeyi ya da küçük düşürülmeyi bir tehdit olarak algılayarak şiddet davranışları sergileme eğilimi gösterdikleri ifade edilmiştir (42).

Sever ve Yurdakul (2001) da çalışmalarında; sosyo-ekonomik düzeyi düşük bireylerin, namuslarını daha fazla koruma eğilimlerinin olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla, namusa gelen herhangi bir tehdit toplum içinde bireyin benlik değerini koruma çabasını arttırmaktadır. Ayrıca namussuz davranış sergileyerek namusa leke getirdiği düşünülen kadına karşı şiddet eğilimi gösterebilmektedir (43).

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı (2000) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda da sosyo-ekonomik düzey ile aile içi şiddet arasında ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bulgunun namusa ilişkin olumsuz davranışlarla ve benlik değeri ile ilişkili olması mümkündür (31).

Yapılan araştırmalar doğrultusunda namus olgusu ve sosyo –ekonomik düzey ilişkisinde, namusla ilgili durumlarda benlik değerini koruma adına şiddete başvurdukları görülmüştür. Bu nedenle namus olgusu ve sosyo-ekonomik düzey ilişkisinde benlik kavramında önemli bir yere sahiptir (44).

2.3.5.Namus Olgusu ve Benlik Değerini Koruma Arasındaki İlişki

Namus olgusu ile sosyo-ekonomik düzey arasındaki ilişkiye yönelik belirlemeler konusunda da yer verildiği gibi, namus olgusu ile benlik değerini koruma arasında da ilişki bulunmaktadır (3).

Benlik değeri ile namus arasındaki ilişkiye farklı açıdan bakan Üskül ve arkadaşları (2012) kadınla ilgili namus yerine genel olarak onur ve gurur kavramlarını ele almışlardır. Ancak, bulguları Türkiye'deki namus kavramı ile yakından ilgili gözükmemektedir. Üskül ve arkadaşlarının (2012) bulgularına göre, bir kişinin onuru onun ailesi ile bağlantılıdır. Benzer şekilde, bir kadının namusu tüm aile ile bağlantılıdır. Namus, kadının ve onun ailesinin benlik değeri ile ilişkilidir (3,11).

Üskül ve arkadaşları(2012) çalışmalarında Türkiye ile Amerika'yı karşılaştırmışlardır. Bulguları Rodriguez Mosquera, Manstead ve Fischer'in (2002) namus kültürlerinde namusun kişiyle olduğu kadar kişiye yakın diğerleri ile de ilintili olduğunu belirten önerisini desteklemiştir (11).

Ayrıca, Üskül ve arkadaşları (2012) araştırmalarında yer alan Amerikalı katılımcılar ile Türk katılımcıların benlik değerinin korunmasına yönelik algıları arasındaki farklılıkları belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda; Türk katılımcılar benlik değerinin korunmasında namus olgusunun önemli bir değişken olarak gördüklerini, Amerikalı katılımcıların ise; aynı düşünceye sahip olmadıklarını saptamışlardır. Bunun yanında Türk katılımcılar kendi yaşadıkları olayların kendi benlik değerlerini etkilediği kadar ailelerinin benlik değerlerini de etkilediğini belirtmişlerdir. Amerikalı katılımcılar ise; bu yönde görüş bildirmemişlerdir (11).

Sonuç olarak namus olgusu ile benlik değerini koruma arasında ilişki bulunmasına karşın, bu ilişki hem namus kültürünün hakim olduğu toplumlarda daha fazla belirginleşmekte hem de sadece kadın cinselliği anlamında değil, aynı zamanda ailenin onurunun ve gururunun korunması kapsamında da ele alınmaktadır. Bu şekilde bireyler, sadece kendi benlik değerlerini değil, ailelerinin de benlik değerlerini koruduklarını düşünmektedirler (3,11).

2.3.6. Namus Olgusu ve Utanç Duygusu Arasındaki İlişki

Bir bireyin namusu diğerlerinin bireyi nasıl algıladığı ve bireye diğerleri tarafından ne kadar saygı gösterildiği ile de ilgilidir. Yani, bireyler başkalarının kendileri hakkındaki düşüncelerine önem verirler. Namus kültürünün gerektirdiği namuslu davranışları sergilemek sosyal statüyü ya da saygınlığı artırırken, kadınların namussuzca davranarak namuslarına leke getireceği düşünölen bir davranış sergilemeleri ailelerinin imajını ve statüsünü zedeleyecektir. Bu nedenle bireyler toplumun hor görmeyeceği davranış ve tutumları sergilemeye özen gösterirler (3,12).

Namus kültürlerinde namusa leke getirildiği durumlarda bireyler kendilerine hakaret edilmiş ve kendilerini küçük düşürölmüş olarak algıladıklarından dolayı kızgınlık ve utanç hissedebilirler. Dolayısıyla da bireyin namusuna bir saldırı ya da tehdit olduğu zamanlar da namusunu koruma adına düşmanca tavırlar ve karşılık verme davranışları gözlenebilir. Hatta namusu korumak adına ya da namusun temizlenmesi adına namus cinayetleri de işlenebilir (3,14,15).

Ayrıca namus kültürlerinde utanç, sosyal statü ve namusun korunması ile de oldukça ilişkilidir. Utanç, utangaçlık, saygı kaynaklı itaat ve ar gibi diğer duyguları da yansıtabilmektedir. Namus kültürlerinde, hem erkek hem de kadınlar sosyal imajlarını korumak ve diğerlerinden saygı görmek amacıyla utanç konularına hassas davranmaktadırlar (3).

Namus kültürlerinde utanç duygusuna sahip olma neredeyse bir kişilik özelliği olarak görölmektedir. Bu kavram namus ve sosyal imaj ile ilintili olan bir kişilik özelliğini yansıtmaktadır (3).

Rodriguez, Mosquera ve arkadaşları (2008) araştırmaları sonucunda Hollanda'da yaşamakta olan Türklerin ve Faslıların, Hollandalılara göre hakaret durumunda sosyal prestijlerine ve imajlarına daha fazla önem verdiklerini bulmuşlardır. Bunun yanı sıra Türkler ve Faslılar namus olgusu ile utanç duygusu arasında bir ilişki olduğunu da belirtmişlerdir. Ayrıca namussuzluk davranışlarının sergilenmesi durumunda bireyin utanç duyması gerektiğini de ifade etmişlerdir. Hollandalı toplumun ise bu görüşlere katılmadıkları saptanmıştır (3).

Yapılan alışmalar doğrultusunda namus kültürlerinde namussuz davranışlar sergilemenin bireyde utanç duygusunun oluşmasına neden olduğu görülmektedir. Bu Aynı zamanda utanç duygusu bireyin ve ailesinin prestiji'nin ve imajının korunmasını da içermektedir. Bu nedenle bireyler hem kendilerini hem de ailelerini korumak adına namussuz davranışlardan uzak durmalıdırlar.

2.4.Adlasan Döneminde Bilişsel ve Psikososyal Gelişme

Ergenlik dönemi, fiziksel ve duygusal süreçlerin yol açtığı cinsel ve psikososyal olgunlaşma ile başlayan bireyin bağımsızlığını, kimlik duygusunu ve sosyal üretkenliğini kazandığı zaman sona eren bir dönemdir. Ergenlik dönemi biyolojik, psikolojik ve sosyal gelişimsel değişikliklerle karakterizedir. Ergenlikte biyolojik gelişim iskelet sisteminde hızlı büyüme ve cinsel gelişim ile psikolojik gelişim ise bilişsel gelişim ve kimlik gelişimi özellikleriyle belirlenir. Sosyal olarak da ergenlik, genç erişkin rolüne hazırlığın olduğu bir dönemdir (45,46).

Ergenlerdeki bilişsel olgunlaşma, beynin yürütücü işlevleri arasında sayılan çok çeşitli becerinin gelişmesini içerir. Bunların arasında arkadaş ilişkilerinde, sosyal ortamlarda ve bilimsel konularda somut düşünceden soyut düşünceye geçiş ve kendini değerlendirme, düzenlemede yeni beceriler edinilmesi yer alır (45,46).

Piaget, ergenlikteki bilişsel uyumun sosyal ilişkiler ve ergenin arkadaşları ile kurduğu diyalogdan önemli lde etkilendiğine inanmış ve sosyal bilişi ergenlikteki bilişsel gelişimin bir parçası olarak tanımlamıştır. Piaget'nin çocuklarda zeka ve düşüncenin gelişimini açıklayan önemli araştırmalarına göre, 12 yaşlarından başlayarak çocuklarda soyut düşünme yeteneği hızlı bir gelişme gösterir. ocukluğun somut düşünme biçimi yerini soyut kavramlarla ve simgelerle düşünmeye bırakır (45).

Ergenlikteki psiko-sosyal gelişim, ergenin gerçekçi ve olumlu öz görünüm ve kimlik geliştirmesini zorunlu kılar. Kimliğin kazanılması, ergenlik döneminin en önemli psiko-sosyal yönüdür. Ergen kimliği; fiziksel, bilişsel ve sosyal yeteneklerin gelişimini duygusal ve ruhsal olgunlaşmayı ve cinsel yönelimi içinde barındıran cinsel kimliği içerir. Cinsel kimlik, bireyin kendi bedenini ve benliğini belirli bir cinsiyet içinde algılaması,

kabullenmesi, tutum ve davranışlarında benimsediği cinsiyetle uyumlu biçimde yaşayabilmesidir (45).

Cinsel kimlik bireyin iç dünyasında kendisini hangi cinsiyet içinde algıladığını belirler. Çocuk, cinsel kimliğini ve rolünü erken çocukluk döneminde, yaşamın ilk yıllarında kazanmaya başlar ve ergenlik döneminin sonuna doğru gelişmesini tamamlar (45).

Ergenlik döneminde kimlik oluşum süreciyle birlikte bilişsel gelişimin hızlanması, dürtüsel gereksinimlerde ve duygu yoğunluğunda artma, preödüpal ve ödüpal çatışmaların yeniden alevlenmesi, meslek seçimi, karşı cinsle kurulan ilişkiler, anne babadan ayrılma bireyselleşme sürecine geçiş gibi nedenlerle ergenler bu döneme özgül zorluklar ve çatışmalar yaşamaktadır (46).

2.5.Üniversite Öğrencilerinin Kadına İlişkin “Namus” Algısı ve İlgili Araştırmalar

Türkiye'de namus konusunda çalışan araştırmacılar açısından kadına ilişkin namus algısına yönelik tutumlarda, üniversite öğrencilerin cinsiyet farklılığı, öğrenim gördükleri alan (sosyal, fen, sağlık bilimleri), sınıf düzeyleri, özel veya kamu üniversitesine devam etmeleri ve aile yapıları gibi birçok faktörün etkili olduğu bilinmektedir.

Son yıllarda üniversite öğrencilerinin namus ve namus cinayetlerine ilişkin tutumlarını ölçmeye yönelik yapılan çalışma sonuçlarına göre (9,14);kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre, kadınların yaşam biçimi, giyim tarzı, cinsel içerikli davranışları gibi nedenlerden dolayı cezalandırılmasına, bekâretin namusla eş tutulmasına, namus uğruna kadınlara uygulanan şiddete ve kadınların öldürülmesine daha fazla karşı çıktıkları belirlenmiştir.

Vargün (2002), Orta Doğu Teknik Üniversitesi(ODTÜ)'de öğrencileri ile “bekâret ve namusun ilişkisi” konusunda yaptığı çalışma sonuçlarına göre; “bekâret” ve

“namus” kavramları arasında hiçbir ilişki olmadığını belirten kız öğrenci oranı %96.3 iken, erkek öğrenci oranı %74.1 bulunmuştur (47).

Vefikuluçay ve ark.nın (2007), Türkiye’de üniversite son sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin %79’u, kız öğrencilerin%49’u “bir erkeğin evleneceği kadının mutlaka bakire olması gerekir” önermesine katıldığını belirtmiştir (38).

Yılmaz ve ark.’nın (2009) çalışmalarında ise; aynı soruya erkek öğrencilerin%83’ü, kadın öğrencilerin %30’u katıldığını belirtmiştir (48).

Erenoğlu (2008) töre-namus cinayetleri hakkında üniversite öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında öğrenci görüşleri üzerine en önemli faktörün anne-baba eğitim düzeyi olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca Erenoğlu(2008) ve Gürsoy (2009)’un çalışmalarının sonuçları, aile yapısının kadına ilişkin namusun algılanması konusunda öğrenci tutumları üzerine önemli etkisi olduğunu göstermiştir. Özellikle annelerinin eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin, toplumsal cinsiyet rolleri ve namus algısı konusunda tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır (10,14).

Ancak, Gürsoy’ un aynı çalışmasında kadına ilişkin namus algısı konusunda öğrencilerin okudukları alanlar ve sınıflar arası önemli farkın olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç, toplumsal cinsiyet ve namus algısı üzerine üniversite eğitiminin olumlu bir etkisinin olmadığını düşündürmektedir (4).

Yapılan çalışmalar sonucunda üniversite eğitiminin namus gibi değer yargılarının şekillenmesinde geç kalınmış bir eğitim basamağı olduğu söylenebilir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Şekli

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile kadına ilişkin namus algısı arasında ilişki olup olmadığını saptamak amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan bir özel üniversitenin SHMYO' da, 01-31 Ocak 2016 tarihleri arasında uygulanmıştır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan bir özel üniversitenin SHMYO' da okuyan evli ve bekar öğrencilerden seçilecektir (N=462). Çalışmanın örneklemini, yukarıda belirtilen üniversitenin 2014 ve 2015 yılına ait kayıtlı ve öğrenime devam eden öğrencilerden oluşmuştur.

Örnek büyüklüğünü hesaplamak için aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$n = N \cdot t \cdot p \cdot q / d \cdot d \cdot (N - 1) + t \cdot t \cdot p \cdot q$$

$$n = 462 \cdot 1,96 \cdot 1,96 \cdot 0,28 \cdot 0,72 / 0,05 \cdot 0,05 \cdot (462 - 1) + 1,96 \cdot 1,96 \cdot 0,28 \cdot 0,72 = 173$$

N: Evrendeki birey sayısı

t: 1.96 (Alpha = 0.05, de sonsuz serbestlik derecesinde t tablosundan bulunan teorik değer.

p: 0,28 (İncelenen olayın görülüş sıklığı)

q: 0,72 (İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı)

d: 10 (Olayın görülüş sıklığına göre yapılmak istenen $\pm$ sapma)
Araştırmanın örnekleme, 01-31 Ocak 2016 tarihleri arasında üniversitede SHMYO' da okuyan evli ve bekar öğrencilerden seçilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden 250 öğrenci örnekleme dâhil edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Tekniği ve Araçları

Veriler, öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerini içeren anket formu ve Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ) ile elde edilecektir (Ek-1).

3.4.1. Anket Formu (Ek-1)

Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerini içeren, demografik özelliklere yönelik 15 soru yer almaktadır.

3.4.2. Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ)(Ek-1).

“KİNATO” Ölçeği; Gürsoy ve Özkan'a ait olup Türkiye'de Üniversite Öğrencilerinin Kadına İlişkin “Namus” Algısı çalışmalarında kullanılıp; 2008 yılında yapılmıştır. KİNATÖ'nün geçerlilik ve güvenilirlik Cronbach alfa katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Beş dereceli Likert tipi bir ölçektir (“Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Tamamen Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum”) Ölçek; geleneksel namus anlayışıyla ilgili sorulardan oluşan birinci boyut (9 madde); eşitlikçi yaklaşımıyla ilgili sorularından oluşan ikinci boyut (11 madde) ve evlilik öncesi cinsellik/namus anlayışıyla ilgili sorulardan oluşan üçüncü boyut (5 madde) olmak üzere üç boyuttan ve toplam 25 maddeden oluşmaktadır (Ek 1). Öğrencilerin ölçekten alabilecekleri en yüksek puan “125”, en düşük puan ise “25”tir. Ölçekten alınabilecek puan ne kadar yüksek ise, öğrencilerin kadına ilişkin namus algısı ve tutumları o kadar olumlu olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmede toplumsal cinsiyet ayrımcılığına dayalı tutumlar olumsuz/geleneksel ve kadın erkek ayırımı gözetmeksizin insan hakları temelindeki tutumlar ise olumlu olarak puanlandırılmıştır. Bu tanımlamaları yaparken

Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi ve T.C Anayasa’da yer alan insan hakları ile ilgili hükümler dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda ölçeğin geneli için 25-50 arasında puan alan öğrencilerin kadına ilişkin “namus” anlayışı ile ilgili geleneksel ve cinsiyet ayrımcılığı içeren bir tutuma, 51-75 arası puan alan öğrencilerin kararsız tutuma, 76-125 arası puan alanların ise eşitlikçi tutuma sahip oldukları kabul edilmiştir. İfade sayılarına göre; birinci boyut maddelerinin alabileceği en yüksek puan “45”, en düşük puan ise “9” dur. İkinci boyut maddelerinin alabileceği en yüksek puan “55”, en düşük puan ise “11” dir. Üçüncü boyut maddelerinin alabileceği en yüksek puan “25”, en düşük puan ise “5” dir. Ölçekte genel olarak kadın erkek eşitliği, kadının giyimi kuşamaı, kadının çalışması, kız erkek arkadaşlığı, flört etme, evlilik öncesi cinsellik anlayışı ve namus cinayetlerine ilişkin tutumları ölçebilecek ifadeler yer almıştır.

3.5. Verilerin Toplanması

Veri toplama işlemi öncesinde T.C. Okan Üniversitesi’ne Etik Kurul başvurusu yapılarak, etik kurul onayı alınmıştır. (Ek-2).

Veri toplama aşamasında, tüm katılımcılara çalışmanın amacı hakkında bilgi verilerek araştırmaya katılmaya isteklilik, gönüllülük ilkesine özen gösterilerek çalışmaya katılmaları sağlanmıştır. Veri toplama işlemi, anket yöntemi ile gerçekleşmiştir. Anket formu öğrencilerin kendilerine teslim edilecek ve kendileri tarafından doldurmaları ve teslim etmeleri istenmiştir.

3.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmacının devamlı okulda bulunmaması, öğrencilerin derslere devamsızlık yapması verilerin toplanmasında sınırlama getirmiştir. Bazı öğrenciler anket formundaki soruları yanıtlamayı istememiştir.

3.7. Araştırmanın Hipotezleri

- Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri (Yaş, cinsiyet, medeni durumu, yaşadığı bölge vb.), kadına ilişkin namus algısını etkiler(H₁ hipotezi).

- Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri (Yaş, cinsiyet, medeni durumu, yaşadığı bölge vb.) kadına ilişkin namus algısını etkilemez(Ho hipotezi).

3.8.Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır.

İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Man Whitney-U testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Kruskal Whallis testi kullanılmıştır. Kruskal whallis testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı olarak Man Whitney-U testi kullanılmıştır.

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

4.BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan öğrencilerin ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo1.Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri

Tablolar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kız	119	47,6
	Erkek	131	52,4
	Toplam	250	100,0
Yaş	18-21 yaş	155	62,0
	21-24 yaş	69	27,6
	25 yaş ve üzeri	26	10,4
	Toplam	250	100,0
Kardeş Sayısı	1	16	6,4
	2-4	170	68,0
	5-7	54	21,6
	8 ve üzeri	10	4,0
	Toplam	250	100,0
Üniversite Öncesi Yaşanılan Yer	Marmara Bölgesi	99	39,6
	Karadeniz Bölgesi	27	10,8
	Ege Bölgesi	7	2,8
	İç Anadolu Bölgesi	30	12,0
	Güney Doğu Bölgesi	43	17,2
	Akdeniz Bölgesi	26	10,4
	Doğu Anadolu Bölgesi	18	7,2

	Toplam	250	100,0
Bölüm	İlk ve Acil Yardım	109	43,6
	Anestezi	49	19,6
	Fizik Tedavi	36	14,4
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	23	9,2
	Tıbbi Dokümantasyon Ve Sekreterlik	33	13,2
	Toplam	250	100,0
Medeni Durum	Evli	15	6,0
	Bekar	235	94,0
	Toplam	250	100,0
Aile Tipi	Çekirdek Aile	164	65,6
	Geniş Aile	78	31,2
	Parçalanmış Aile	8	3,2
	Toplam	250	100,0
Arkadaşlık Durumu	Evliyim	15	6,0
	Kız-Erkek Arkadaşım Var	130	52,0
	Kız-Erkek Arkadaşım Yok	105	42,0
	Toplam	250	100,0
Mezun Olunan Lise Türü	Normal Lise	96	38,4
	Anadolu Fen Lisesi	50	20,0
	Meslek Lisesi	80	32,0
	İmam Hatip Lisesi	8	3,2
	Özel Lise	4	1,6
	Diğer	12	4,8

	Toplam	250	100,0
Anne Eğitim Düzeyi	İlkokul Terk	51	20,4
	İlkokul	94	37,6
	Ortaokul	55	22,0
	Lise	36	14,4
	Yükseköğrenim	14	5,6
	Toplam	250	100
Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul Terk	18	7,2
	İlkokul	71	28,4
	Ortaokul	52	20,8
	Lise	80	32,0
	Yükseköğrenim	29	11,6
	Toplam	250	100,0
Anne Meslek	Ev Hanımı	196	78,4
	Memur	18	7,2
	İşçi	20	8,0
	Emekli	6	2,4
	Serbest Meslek ve Diğer	10	4,0
	Toplam	250	100,0
Baba Meslek	Çiftçi	15	6,0
	Memur	41	16,4
	İşçi	56	22,4
	Emekli	46	18,4
	Serbest Meslek	53	21,2
	Diğer	39	15,6

	Toplam	250	100,0
Aile Gelir Düzeyi	Düşük	26	10,4
	Orta	216	86,4
	Yüksek	8	3,2
	Toplam	250	100,0
Cinsel İlişki Deneyimi	Oldu	78	31,2
	Olmadı	148	59,2
	Yanıt Vermek İstemiyorum	24	9,6
	Toplam	250	100,0

- Öğrenciler cinsiyet değişkenine göre 119'u (%47,6) kız, 131'i (%52,4) erkek olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler yaş değişkenine göre 155'i (%62,0) 18-21, 69'u (%27,6) 21-24, 26'sı (%10,4) 25 yaş ve üzeri olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler kardeş sayısı değişkenine göre 16'sı (%6,4) 1, 170'i (%68,0) 2-4, 54'ü (%21,6) 5-7, 10'u (%4,0) 8 ve üzeri olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler üniversite öncesi yaşanılan yer değişkenine göre 99'u (%39,6) Marmara bölgesi, 27'si (%10,8) Karadeniz bölgesi, 7'si (%2,8) Ege bölgesi, 30'u (%12,0) İç Anadolu bölgesi, 43'ü (%17,2) Güney Doğu bölgesi, 26'sı (%10,4) Akdeniz bölgesi, 18'i (%7,2) Doğu Anadolu bölgesi olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler bölüm değişkenine göre 109'u (%43,6) İlk ve Acil Yardım, 49'u (%19,6) Anestezi, 36'sı (%14,4) Fizik tedavi, 23'ü (%9,2) Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, 33'ü (%13,2) Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler medeni durum değişkenine göre 15'i (%6,0) evli, 235'i (%94,0) bekar olarak dağılmaktadır.

- Öğrenciler aile tipi değişkenine göre 164'ü (%65,6) çekirdek aile, 78'i (%31,2) geniş aile, 8'i (%3,2) parçalanmış aile olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler arkadaşlık durumu değişkenine göre 15'i (%6,0) evliyim, 130'u (%52,0) kız-erkek arkadaşım var, 105'i (%42,0) kız-erkek arkadaşım yok olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler mezun olunan lise türü değişkenine göre 96'sı (%38,4) Normal lise, 50'si (%20,0) Anadolu-Fen lisesi, 80'i (%32,0) Meslek lisesi, 8'i (%3,2) İmam Hatip lisesi, 4'ü (%1,6) Özel lise, 12'si (%4,8) Diğer olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler anne eğitim düzeyi değişkenine göre 51'i (%20,4) ilkokul terk, 94'ü (%37,6) ilkokul, 55'i (%22,0) ortaokul, 36'sı (%14,4) lise, 14'ü (%5,6) yükseköğrenim olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler baba eğitim düzeyi değişkenine göre 18'i (%7,2) ilkokul terk, 71'i (%28,4) ilkokul, 52'si (%20,8) ortaokul, 80'i (%32,0) lise, 29'u (%11,6) yükseköğrenim olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler anne meslek değişkenine göre 196'sı (%78,4) ev hanımı, 18'i (%7,2) memur, 20'si (%8,0) işçi, 6'sı (%2,4) emekli, 10'u (%4,0) serbest meslek ve diğer olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler baba meslek değişkenine göre 15'i (%6,0) çiftçi, 41'i (%16,4) memur, 56'sı (%22,4) işçi, 46'sı (%18,4) emekli, 53'ü (%21,2) serbest meslek, 39'u (%15,6) diğer olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler aile gelir düzeyi değişkenine göre 26'sı (%10,4) düşük, 216'sı (%86,4) orta, 8'i (%3,2) yüksek olarak dağılmaktadır.
- Öğrenciler cinsel ilişki deneyimi değişkenine göre 78'i (%31,2) oldu, 148'i (%59,2) olmadı, 24'ü (%9,6) yanıt vermek istemiyorum olarak dağılmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeyleri

	N	Ort	Ss	Min.	Max.	Ölçek Min-Max
Geleneksel Namus Anlayışı	250	30,972	7,527	9,000	45,000	9-45
Eşitlikçi Yaklaşım	250	45,456	8,582	11,000	55,000	11-55
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	250	13,088	5,525	5,000	25,000	5-25
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	250	89,516	17,911	25,000	122,000	25-125

Araştırmaya katılan öğrencilerin “geleneksel namus anlayışı” düzeyi ($30,972 \pm 7,527$); “eşitlikçi yaklaşım” düzeyi ($45,456 \pm 8,582$); “evlilik öncesi cinsellik anlayışı” düzeyi ($13,088 \pm 5,525$); “kadına ilişkin namus anlayışı toplam” düzeyi ($89,516 \pm 17,911$); olarak saptanmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyine Göre Ortalamaları

	Aile Gelir Düzeyi	N	Ort	Ss	KW	p
Geleneksel Namus Anlayışı	Düşük	26	29,885	7,871	1,074	0,585
	Orta	216	31,083	7,412		
	Yüksek	8	31,500	10,100		
Eşitlikçi Yaklaşım	Düşük	26	43,885	8,928	1,710	0,425
	Orta	216	45,616	8,422		
	Yüksek	8	46,250	12,068		
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Düşük	26	12,808	5,817	0,155	0,925
	Orta	216	13,111	5,403		
	Yüksek	8	13,375	8,262		
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Düşük	26	86,577	17,788	1,641	0,440
	Orta	216	89,810	17,556		
	Yüksek	8	91,125	27,885		

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının aile gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Aile Tipine Göre Ortalamaları

	Aile Tipi	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	Çekirdek Aile	164	31,866	6,527	6,129	0,047	1>3
	Geniş Aile	78	29,449	9,156			
	Parçalanmış Aile	8	27,500	6,547			
Eşitlikçi Yaklaşım	Çekirdek Aile	164	47,043	7,076	13,021	0,001	1>2
	Geniş Aile	78	42,090	10,316			
	Parçalanmış Aile	8	45,750	9,896			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Çekirdek Aile	164	13,348	5,840	1,184	0,553	
	Geniş Aile	78	12,436	4,791			
	Parçalanmış Aile	8	14,125	5,643			
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Çekirdek Aile	164	92,256	15,680	8,379	0,015	1>2
	Geniş Aile	78	83,974	20,960			
	Parçalanmış Aile	8	87,375	18,197			

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ortalamalarının aile tipi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=6,129; $p=0,047<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna

göre; aile tipi çekirdek aile olanların geleneksel namus anlayışı puanları($31,866 \pm 6,527$), aile tipi parçalanmış aile olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($27,500 \pm 6,547$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının aile tipi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($KW=13,021$; $p=0,001<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; aile tipi çekirdek aile olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($47,043 \pm 7,076$), aile tipi geniş aile olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($42,090 \pm 10,316$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının aile tipi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($KW=8,379$; $p=0,015<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; aile tipi çekirdek aile olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($92,256 \pm 15,680$), aile tipi geniş aile olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($83,974 \pm 20,960$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının aile tipi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 5. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyine Göre Ortalamaları

	Anne Eğitim Düzeyi	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	İlkokul Terk	51	27,647	8,345	13,337	0,010	2>1 3>1 4>1
	İlkokul	94	31,160	7,815			
	Ortaokul	55	31,982	6,454			
	Lise	36	33,222	5,991			
	Yükseköğrenim	14	32,071	6,900			
Eşitlikçi Yaklaşım	İlkokul Terk	51	40,765	10,081	23,645	0,000	2>1 3>1 4>1 4>2
	İlkokul	94	45,404	8,435			
	Ortaokul	55	47,491	6,738			
	Lise	36	49,139	6,552			
	Yükseköğrenim	14	45,429	8,074			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	İlkokul Terk	51	11,255	4,440	18,183	0,001	3>1 4>1 3>2 4>2
	İlkokul	94	12,096	5,216			
	Ortaokul	55	14,491	5,381			
	Lise	36	15,778	6,846			
	Yükseköğrenim	14	14,000	4,279			
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	İlkokul Terk	51	79,667	19,278	26,499	0,000	2>1 3>1 4>1 3>2
	İlkokul	94	88,660	17,505			
	Ortaokul	55	93,964	14,422			
	Lise	36	98,139	16,013			

	Yükseköğrenim	14	91,500	17,006			4>2
--	---------------	----	--------	--------	--	--	-----

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=13,337; p=0,010<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; anne eğitim düzeyi ilkokul olanların geleneksel namus anlayışı puanları (31,160 ± 7,815), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (27,647 ± 8,345) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ortaokul olanların geleneksel namus anlayışı puanları (31,982 ± 6,454), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (27,647 ± 8,345) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lise olanların geleneksel namus anlayışı puanları (33,222 ± 5,991), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (27,647 ± 8,345) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=23,645; p=0,000<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; anne eğitim düzeyi ilkokul olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (45,404 ± 8,435), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (40,765 ± 10,081) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ortaokul olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (47,491 ± 6,738), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (40,765 ± 10,081) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lise olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (49,139 ± 6,552), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (40,765 ± 10,081) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lise olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (49,139 ± 6,552), anne eğitim düzeyi ilkokul olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (45,404 ± 8,435) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=18,183; p=0,001<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; anne eğitim düzeyi ortaokul olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (14,491 ± 5,381), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (11,255 ± 4,440) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lise olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (15,778 ± 6,846), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (11,255 ± 4,440) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ortaokul olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (14,491 ± 5,381),anne eğitim düzeyi ilkokul olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından(12,096 ± 5,216) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lise olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (15,778 ± 6,846), anne eğitim düzeyi ilkokul olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (12,096 ± 5,216) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=26,499;p=0,000<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; anne eğitim düzeyi ilkokul olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (88,660 ± 17,505), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (79,667 ±19,278) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ortaokul olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (93,964 ± 14,422), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (79,667 ± 19,278)yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lise olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (98,139 ± 16,013), anne eğitim düzeyi ilkokul terk olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (79,667 ± 19,278) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ortaokul olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları(93,964 ± 14,422), anne eğitim düzeyi ilkokul olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (88,660 ± 17,505) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lise olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam

puanları ($98,139 \pm 16,013$), anne eğitim düzeyi ilkököl olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($88,660 \pm 17,505$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Anne Mesleğine Göre Ortalamaları

	Anne mesleği	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	Ev Hanımı	196	30,622	7,724	8,096	0,088	
	Memur	18	32,222	5,610			
	İşçi	20	29,500	7,097			
	Emekli	6	35,833	4,997			
	Serbest Meslek ve Diğer	10	35,600	6,720			
Eşitlikçi Yaklaşım	Ev Hanımı	196	44,684	8,781	9,157	0,057	
	Memur	18	48,167	7,509			
	İşçi	20	47,800	8,643			
	Emekli	6	49,000	4,899			
	Serbest Meslek Ve Diğer	10	48,900	5,301			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Ev Hanımı	196	12,551	5,408	12,064	0,017	2>1
	Memur	18	16,889	6,077			
	İşçi	20	14,050	5,356			
	Emekli	6	12,000	5,514			
	Serbest Meslek Ve Diğer	10	15,500	4,403			
	Ev Hanımı	196	87,857	18,054	10,372	0,035	2>1

Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Memur	18	97,278	17,084			5>1
	İşçi	20	91,350	17,957			
	Emekli	6	96,833	7,083			
	Serbest Meslek Ve Diğer	10	100,000	14,415			

Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının anne meslek değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=12,064;p=0,017<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere MannWhitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; anne meslek memur olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (16,889 ± 6,077), anne meslek ev hanımı olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (12,551 ± 5,408) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının anne meslek değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=10,372; p=0,035<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; anne meslek memur olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (97,278 ± 17,084), anne meslek ev hanımı olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (87,857 ± 18,054)yüksek bulunmuştur. Anne meslek serbest meslek ve diğer olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (100,000 ± 14,415), anne meslek ev hanımı olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (87,857 ± 18,054) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının anne meslek değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (p>0.05).

Tablo 7. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Arkadaşlık Durumuna Göre Ortalamaları

	Arkadaşlık Durumu	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	Evliyim	15	34,200	6,120	6,381	0,041	1>3
	Kız-erkek Arkadaşım Var	130	31,385	8,024			
	Kız-erkek Arkadaşım Yok	105	30,000	6,935			
Eşitlikçi Yaklaşım	Evliyim	15	47,267	7,723	6,126	0,047	2>3
	Kız-erkek Arkadaşım Var	130	46,339	8,492			
	Kız-erkek Arkadaşım Yok	105	44,105	8,692			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Evliyim	15	15,267	6,017	7,713	0,021	1>3 2>3
	Kız-erkek Arkadaşım Var	130	13,669	5,455			
	Kız-erkek Arkadaşım Yok	105	12,057	5,397			
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Evliyim	15	96,733	11,865	9,309	0,010	1>3 2>3
	Kız-erkek Arkadaşım Var	130	91,392	18,503			

	Kız-erkek Arkadaşım Yok	105	86,162	17,356			
--	----------------------------	-----	--------	--------	--	--	--

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ortalamalarının arkadaşlık durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=6,381; p=0,041<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; arkadaşlık durumu evli olanların geleneksel namus anlayışı puanları (34,200 ± 6,120), kız-erkek arkadaşı olmayanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (30,000 ± 6,935) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının arkadaşlık durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=6,126; p=0,047<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; kız-erkek arkadaşı olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (46,339 ± 8,492), kız-erkek arkadaşı olmayanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından(44,105 ± 8,692) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının arkadaşlık durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=7,713; p=0,021<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; arkadaşlık durumu evli olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (15,267 ± 6,017), kız-erkek arkadaşı olmayanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (12,057 ± 5,397) yüksek bulunmuştur. Kız-erkek arkadaşı olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (13,669 ± 5,455), kız-erkek arkadaşı olmayanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (12,057 ± 5,397) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının arkadaşlık durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=9,309; p=0,010<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; arkadaşlık durumu evli olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (96,733 ± 11,865), kız-erkek arkadaşı olmayanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (86,162 ± 17,356) yüksek bulunmuştur. Kız-erkek arkadaşı olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (91,392 ± 18,503), kız-erkek arkadaşı olmayanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (86,162 ± 17,356) yüksek bulunmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyine Göre Ortalamaları

	Baba Eğitim Düzeyi	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	İlkokul Terk	18	28,444	9,581	3,788	0,436	
	İlkokul	71	29,901	8,126			
	Ortaokul	52	31,462	7,448			
	Lise	80	31,813	6,788			
	Yükseköğrenim	29	31,966	6,445			
Eşitlikçi Yaklaşım	İlkokul Terk	18	43,778	11,885	12,295	0,015	4>2 4>3
	İlkokul	71	43,944	8,815			
	Ortaokul	52	43,846	8,875			
	Lise	80	47,738	7,085			
	Yükseköğrenim	29	46,793	7,789			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	İlkokul Terk	18	11,222	4,081	4,834	0,305	
	İlkokul	71	12,437	5,882			
	Ortaokul	52	13,096	4,975			
	Lise	80	13,825	5,861			

	Yükseköğrenim	29	13,793	5,247			
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	İlkokul Terk	18	83,444	22,662	8,083	0,089	
	İlkokul	71	86,282	19,242			
	Ortaokul	52	88,404	17,014			
	Lise	80	93,375	16,134			
	Yükseköğrenim	29	92,552	15,786			

Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=12,295; $p=0,015 < 0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; baba eğitim düzeyi lise olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($47,738 \pm 7,085$), baba eğitim düzeyi ilkokul olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($43,944 \pm 8,815$) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi lise olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($47,738 \pm 7,085$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($43,846 \pm 8,875$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 9. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Baba Mesleğine Göre Ortalamaları

	Baba Mesleği	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	Çiftçi	15	30,600	7,863	6,022	0,304	
	Memur	41	32,244	7,412			
	İşçi	56	30,946	6,924			
	Emekli	46	32,152	6,613			
	Serbest Meslek	53	28,566	9,044			
	Diğer	39	31,692	6,744			
Eşitlikçi Yaklaşım	Çiftçi	15	45,600	6,185	11,356	0,045	2>5 3>5
	Memur	41	47,659	7,745			
	İşçi	56	47,286	7,070			
	Emekli	46	45,565	8,007			
	Serbest Meslek	53	42,208	10,973			
	Diğer	39	44,744	8,178			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Çiftçi	15	12,800	5,074	8,679	0,123	
	Memur	41	15,098	6,296			
	İşçi	56	13,732	5,542			
	Emekli	46	12,826	5,376			
	Serbest Meslek	53	11,981	5,580			
	Diğer	39	11,974	4,416			

Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Çiftçi	15	89,000	14,948	8,889	0,114	
	Memur	41	95,000	17,457			
	İşçi	56	91,964	15,297			
	Emekli	46	90,544	15,272			
	Serbest Meslek	53	82,755	22,899			
	Diğer	39	88,410	16,091			

Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının baba meslek değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=11,356; $p=0,045 < 0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; memur olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($47,659 \pm 7,745$), serbest meslek olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($42,208 \pm 10,973$) yüksek bulunmuştur. İşçi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($47,286 \pm 7,070$), serbest meslek olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($42,208 \pm 10,973$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının baba meslek değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

	Devam Edilen Bölüm	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	İlk Ve Acil Yardım	109	30,991	8,181	7,569	0,109	
	Anestezi	49	31,714	6,344			
	Fizik Tedavi	36	28,083	7,224			
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	23	31,565	6,754			
	Tıbbi Dokümantasyon Ve Sekreterlik	33	32,546	7,289			
Eşitlikçi Yaklaşım	İlk Ve Acil Yardım	109	45,982	7,994	6,171	0,187	
	Anestezi	49	42,755	9,761			
	Fizik Tedavi	36	44,417	9,941			
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	23	46,348	8,876			
	Tıbbi Dokümantasyon Ve Sekreterlik	33	48,242	5,506			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	İlk Ve Acil Yardım	109	12,413	5,474	11,013	0,026	3>1 5>1 3>2 5>2
	Anestezi	49	12,061	4,871			
	Fizik Tedavi	36	15,250	5,930			
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	23	12,870	5,405			
	Tıbbi Dokümantasyon Ve Sekreterlik	33	14,636	5,600			

Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	İlk Ve Acil Yardım	109	89,385	17,949	6,054	0,195
	Anestezi	49	86,531	16,875		
	Fizik Tedavi	36	87,750	21,578		
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	23	90,783	18,068		
	Tıbbi Dokümantasyon Ve Sekreterlik	33	95,424	13,919		

Tablo 10. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Bölüme Göre Ortalamaları

Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının bölüm değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=11,013; p=0,026<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; bölüm Fizik tedavi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (15,250 ± 5,930), bölüm İlk ve Acil Yardım olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (12,413 ± 5,474) yüksek bulunmuştur. Bölüm Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (14,636 ± 5,600), bölüm İlk ve Acil Yardım olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (12,413 ± 5,474) yüksek bulunmuştur. Bölüm Fizik tedavi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (15,250 ± 5,930), bölüm Anestezi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (12,061 ± 4,871) yüksek bulunmuştur. Bölüm Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (14,636 ± 5,600), bölüm Anestezi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (12,061 ± 4,871) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının bölüm değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (p>0.05).

Tablo 11. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Cinsel İlişki Deneyimine Göre Ortalamaları

	Cinsel İlişki Deneyimi	N	Ort	Ss	KW	p
Geleneksel Namus Anlayışı	Oldu	78	29,731	7,634	3,223	0,200
	Olmadı	148	31,514	7,525		
	Yanıt Vermek İstemiyorum	24	31,667	6,982		
Eşitlikçi Yaklaşım	Oldu	78	45,051	8,899	1,147	0,564
	Olmadı	148	45,297	8,765		
	Yanıt Vermek İstemiyorum	24	47,750	5,914		
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Oldu	78	14,051	5,434	3,801	0,149
	Olmadı	148	12,676	5,754		
	Yanıt Vermek İstemiyorum	24	12,500	3,934		
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Oldu	78	88,833	18,072	0,200	0,905
	Olmadı	148	89,487	18,650		
	Yanıt Vermek İstemiyorum	24	91,917	12,215		

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının cinsel ilişki deneyimi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 12. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Kardeş Sayısına Göre Ortalamaları

	Kardeş Sayısı	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	1 kardeş	16	33,188	4,385	10,771	0,013	1>3 2>3 4>3
	2-4 kardeş	170	31,459	7,210			
	5-7 kardeş	54	28,148	8,263			
	8 kardeş ve üzeri	10	34,400	9,119			
Eşitlikçi Yaklaşım	1 kardeş	16	46,813	6,824	12,310	0,006	2>3
	2-4 kardeş	170	46,477	7,947			
	5-7 kardeş	54	41,630	10,055			
	8 kardeş ve üzeri	10	46,600	8,140			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	1 kardeş	16	14,500	5,538	1,326	0,723	
	2-4 kardeş	170	13,229	5,801			
	5-7 kardeş	54	12,370	4,896			
	8 kardeş ve üzeri	10	12,300	3,561			
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	1 kardeş	16	94,500	14,109	9,244	0,026	1>3 2>3
	2-4 kardeş	170	91,165	16,823			
	5-7 kardeş	54	82,148	20,446			
	8 kardeş ve üzeri	10	93,300	18,191			

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ortalamalarının kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=10,771; p=0,013<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; kardeş sayısı 1 olanların geleneksel namus anlayışı puanları (33,188 ± 4,385),kardeş sayısı 5-7 olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (28,148 ± 8,263) yüksek bulunmuştur. Kardeş sayısı 2-4 olanların geleneksel namus anlayışı puanları (31,459 ± 7,210), kardeş sayısı 5-7 olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (28,148 ± 8,263) yüksek bulunmuştur. Kardeş sayısı 8 ve üzeri olanların geleneksel namus anlayışı puanları (34,400 ±9,119), kardeş sayısı 5-7 olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (28,148 ±8,263) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=12,310; p=0,006<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; kardeş sayısı 2-4 olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (46,477 ± 7,947),kardeş sayısı 5-7 olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (41,630 ± 10,055) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=9,244;p=0,026<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere MannWhitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; kardeş sayısı 1 olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (94,500 ± 14,109), kardeş sayısı 5-7 olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (82,148 ± 20,446) yüksek bulunmuştur. Kardeş sayısı 2-4 olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (91,165 ±16,823), kardeş sayısı 5-7 olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (82,148 ± 20,446) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 13. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Ortalamaları

	Mezun Olunan Lise	N	Ort	Ss	KW	p
Geleneksel Namus Anlayışı	Normal Lise	96	30,042	8,000	9,373	0,095
	Anadolu Fen Lisesi	50	30,000	7,451		
	Meslek Lisesi	80	32,613	7,221		
	İmam Hatip Lisesi	8	28,250	5,922		
	Özel Lise	4	33,750	5,500		
	Diğer	12	32,417	5,977		
Eşitlikçi Yaklaşım	Normal Lise	96	45,875	8,594	9,803	0,081
	Anadolu Fen Lisesi	50	44,160	8,319		
	Meslek Lisesi	80	46,175	8,933		
	İmam Hatip Lisesi	8	40,000	6,655		
	Özel Lise	4	48,500	7,937		
	Diğer	12	45,333	8,038		
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Normal Lise	96	12,844	5,533	2,570	0,766

	Anadolu Fen Lisesi	50	13,000	5,031		
	Meslek Lisesi	80	13,388	5,918		
	İmam Hatip Lisesi	8	11,125	5,489		
	Özel Lise	4	13,250	7,805		
	Diğer	12	14,667	4,459		
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Normal Lise	96	88,760	18,211	8,253	0,143
	Anadolu-Fen Lisesi	50	87,160	17,667		
	Meslek Lisesi	80	92,175	18,608		
	İmam Hatip Lisesi	8	79,375	11,426		
	Özel Lise	4	95,500	17,616		
	Diğer	12	92,417	13,201		

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının mezun olunan lise türü değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 14. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Yaşa Göre Ortalamaları

	Yaş grubu	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	18-21 yaş	155	31,858	6,985	11,406	0,003	1>2 3>2
	21-24 yaş	69	28,348	7,902			
	25 yaş ve üzeri	26	32,654	8,197			

Eşitlikçi Yaklaşım	18-21yaş	155	46,265	7,921	3,677	0,159	
	21-24 yaş	69	43,812	9,280			
	25 yaş ve üzeri	26	45,000	10,052			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	18-21yaş	155	12,800	5,717	2,128	0,345	
	21-24 yaş	69	13,261	4,786			
	25 yaş ve üzeri	26	14,346	6,183			
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	18-21yaş	155	90,923	17,054	4,735	0,094	
	21-24 yaş	69	85,420	18,908			
	25 yaş ve üzeri	26	92,000	19,139			

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur(KW=11,406; $p=0,003<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; yaşı 18-21 olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($31,858 \pm 6,985$), yaşı 21-24 olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($28,348 \pm 7,902$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 25 yaş ve üzeri olanların geleneksel namus anlayışı puanları($32,654 \pm 8,197$), yaşı 21-24 olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından($28,348 \pm 7,902$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan KruskalWallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 15. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Üniversite Öncesi Yaşanılan Yere Göre Ortalamaları

	Yaşanılan Yer	N	Ort	Ss	KW	p	Fark
Geleneksel Namus Anlayışı	Marmara Bölgesi	99	31,869	6,768	43,620	0,000	3>1
	Karadeniz Bölgesi	27	32,593	6,874			1>5
	Ege Bölgesi	7	37,143	5,757			6>1
	İç Anadolu Bölgesi	30	30,933	6,170			1>7
	Güney Doğu Bölgesi	43	27,279	8,556			2>5
	Akdeniz Bölgesi	26	35,615	4,801			2>7
	Doğu Anadolu Bölgesi	18	23,389	7,022			3>4
Eşitlikçi Yaklaşım	Marmara Bölgesi	99	46,546	7,220	24,228	0,000	3>5
	Karadeniz Bölgesi	27	46,407	7,697			6>1
	Ege Bölgesi	7	47,429	12,830			1>7
	İç Anadolu Bölgesi	30	45,533	6,458			6>2
	Güney Doğu Bölgesi	43	41,767	10,403			2>7
	Akdeniz Bölgesi	26	49,808	6,591			3>5

							6>4 6>5 6>7
	Doğu Anadolu Bölgesi	18	39,667	10,874			
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Marmara Bölgesi	99	13,242	5,722	25,030	0,000	1>5
	Karadeniz Bölgesi	27	14,852	4,538			6>1
	Ege Bölgesi	7	17,143	7,669			1>7
	İç Anadolu Bölgesi	30	12,900	5,326			2>5
	Güney Doğu Bölgesi	43	10,651	4,503			2>7
	Akdeniz Bölgesi	26	15,692	4,864			3>5
	Doğu Anadolu Bölgesi	18	10,389	5,282			6>5 6>7
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Marmara Bölgesi	99	91,657	15,628	41,872	0,000	3>1
	Karadeniz Bölgesi	27	93,852	14,914			1>5
	Ege Bölgesi	7	101,714	23,873			6>1
	İç Anadolu Bölgesi	30	89,367	12,992			1>7
	Güney Doğu Bölgesi	43	79,698	20,385			2>5
	Akdeniz Bölgesi	26	101,115	10,926			2>7
	Doğu Anadolu Bölgesi	18	73,444	20,460			3>4 3>5 3>7 4>5 6>4 4>7 6>5 6>7

Araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ortalamalarının üniversite öncesi yaşanılan yer değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur($KW=43,620;p=0,000<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; üniversite öncesi yaşanılan yer ege bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($37,143 \pm 5,757$), üniversite öncesi yaşanılan yer Marmara bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($31,869 \pm 6,768$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer Marmara bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($31,869 \pm 6,768$), üniversite öncesi yaşanılan yer Güney Doğu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($27,279 \pm 8,556$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer Akdeniz bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($35,615 \pm 4,801$), üniversite öncesi yaşanılan yer Marmara bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($31,869 \pm 6,768$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer Marmara bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($31,869 \pm 6,768$), üniversite öncesi yaşanılan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($23,389 \pm 7,022$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer Karadeniz bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($32,593 \pm 6,874$), üniversite öncesi yaşanılan yer Güney Doğu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($27,279 \pm 8,556$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer Karadeniz bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($32,593 \pm 6,874$), üniversite öncesi yaşanılan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($23,389 \pm 7,022$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer ege bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($37,143 \pm 5,757$), üniversite öncesi yaşanılan yer İç Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($30,933 \pm 6,170$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer ege bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($37,143 \pm 5,757$), üniversite öncesi yaşanılan yer Güney Doğu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($27,279 \pm 8,556$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer Ege bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları ($37,143 \pm 5,757$), üniversite öncesi yaşanılan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından ($23,389 \pm 7,022$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanılan yer İç Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları

(30,933 $\pm$ 6,170), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (27,279 $\pm$ 8,556) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları (35,615 $\pm$ 4,801), üniversite öncesi yaşanan yer İç Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (30,933 $\pm$ 6,170) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer İç Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları (30,933 $\pm$ 6,170), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (23,389 $\pm$ 7,022) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları (35,615 $\pm$ 4,801), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (27,279 $\pm$ 8,556) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanları (35,615 $\pm$ 4,801), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların geleneksel namus anlayışı puanlarından (23,389 $\pm$ 7,022) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının üniversite öncesi yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=24,228; p=0,000 < 0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere MannWhitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (46,546 $\pm$ 7,220), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (41,767 $\pm$ 10,403) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (49,808 $\pm$ 6,591), üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (46,546 $\pm$ 7,220) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (46,546 $\pm$ 7,220), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (39,667 $\pm$ 10,874) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (49,808 $\pm$ 6,591), üniversite öncesi yaşanan yer Karadeniz bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından (46,407 $\pm$ 7,697) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Karadeniz bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları (46,407 $\pm$ 7,697), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu

bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($39,667 \pm 10,874$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer ege bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($47,429 \pm 12,830$), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($41,767 \pm 10,403$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($49,808 \pm 6,591$), üniversite öncesi yaşanan yer İç Anadolu bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($45,533 \pm 6,458$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($49,808 \pm 6,591$), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($41,767 \pm 10,403$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanları ($49,808 \pm 6,591$), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($39,667 \pm 10,874$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının üniversite öncesi yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($KW=25,030$; $p=0,000 < 0,05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ($13,242 \pm 5,722$), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından ($10,651 \pm 4,503$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ($15,692 \pm 4,864$), üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından ($13,242 \pm 5,722$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ($13,242 \pm 5,722$), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından ($10,389 \pm 5,282$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Karadeniz bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ($14,852 \pm 4,538$), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından ($10,651 \pm 4,503$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Karadeniz bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları

(14,852 ± 4,538), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (10,389 ± 5,282) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Ege bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (17,143 ± 7,669), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (10,651 ± 4,503) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (15,692 ± 4,864), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (10,651 ± 4,503) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları (15,692 ± 4,864), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (10,389 ± 5,282) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının üniversite öncesi yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (KW=41,872; p=0,000<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; üniversite öncesi yaşanan yer Ege bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (101,714 ± 23,873), üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (91,657 ± 15,628) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (91,657 ± 15,628), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (79,698 ± 20,385) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (101,115 ± 10,926), üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (91,657 ± 15,628) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Marmara bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (91,657 ± 15,628), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından (73,444 ± 20,460) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Karadeniz bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları (93,852 ± 14,914), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam

puanlarından ($79,698 \pm 20,385$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Karadeniz bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($93,852 \pm 14,914$), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($73,444 \pm 20,460$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Ege bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($101,714 \pm 23,873$), üniversite öncesi yaşanan yer İç Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($89,367 \pm 12,992$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer ege bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($101,714 \pm 23,873$), üniversite öncesi yaşanan yer Güney Doğu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($79,698 \pm 20,385$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Ege bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($101,714 \pm 23,873$), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($73,444 \pm 20,460$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer İç Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($89,367 \pm 12,992$), üniversite öncesi yaşanan yer güneydoğu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($79,698 \pm 20,385$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($101,115 \pm 10,926$), üniversite öncesi yaşanan yer İç Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($89,367 \pm 12,992$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer İç Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($89,367 \pm 12,992$), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($73,444 \pm 20,460$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($101,115 \pm 10,926$), üniversite öncesi yaşanan yer Güney doğu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($79,698 \pm 20,385$) yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi yaşanan yer Akdeniz bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($101,115 \pm 10,926$), üniversite öncesi yaşanan yer Doğu Anadolu bölgesi olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($73,444 \pm 20,460$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 16. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Cinsiyet	N	Ort	Ss	MW	p
Geleneksel Namus Anlayışı	Kız	119	34,252	6,192	3970,000	0,000
	Erkek	131	27,992	7,412		
Eşitlikçi Yaklaşım	Kız	119	48,034	6,666	5349,500	0,000
	Erkek	131	43,115	9,440		
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Kız	119	14,546	5,649	5559,500	0,000
	Erkek	131	11,763	5,079		
Kadına İlişkin Namus Anlayışı Toplam	Kız	119	96,832	14,124	4308,500	0,000
	Erkek	131	82,870	18,436		

Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanlar ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-Utesti sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(MannWhitneyU=3970,000;p=0,000<0,05). Kızların geleneksel namus anlayışı puanları ($x=34,252$),erkeklerin geleneksel namus anlayışı puanlarından ($x=27,992$) yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan MannWhitney-Utesti sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(MannWhitneyU=5349,500;p=0,000<0,05). Kızların eşitlikçi yaklaşım

puanları ($x=48,034$), erkeklerin eşitlikçi yaklaşım puanlarından ($x=43,115$) yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan MannWhitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(MannWhitneyU=5559,500;p=0,000<0,05). Kızların evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ($x=14,546$), erkeklerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından ($x=11,763$) yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan MannWhitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(MannWhitneyU=4308,500;p=0,000<0,05). Kızların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($x=96,832$), erkeklerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($x=82,870$) yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan MannWhitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 17. Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeylerinin Medeni Duruma Göre Ortalamaları

	Medeni Durum	N	Ort	Ss	MW	p
Geleneksel Namus Anlayışı	Evli	15	34,214	6,351	1247,500	0,124
	Bekar	236	30,780	7,559		
Eşitlikçi Yaklaşım	Evli	15	47,500	7,959	1403,500	0,344
	Bekar	236	45,335	8,618		
Evlilik Öncesi Cinsellik Anlayışı	Evli	15	15,714	5,980	1191,500	0,079
	Bekar	236	12,932	5,471		
	Evli	15	97,429	11,992	1201,000	0,086

Kadına İlişkin Namus Anlayışı	Bekar	236	89,047	18,111		
Toplam						

Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan MannWhitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

5. TARTIŞMA

5.1.Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde öğrenciler cinsiyet değişkenine göre %47,6'sı kız, %52,4'ü erkek olarak dağılmaktadır (Tablo 1). Öğrenciler yaş değişkenine göre %27,6'sı 21-24, yaş aralığında dağılmaktadır (Tablo 1). Araştırma bulgusuyla benzer şekilde yapılan çalışmalarda Gürsoy(2008) Öğrencilerin %69.3'ünün kadın, 30.7'sinin erkek, %57.7'sinin 21-24 yaş aralığında olduğunu (Tablo 1), Taşkın (2008) öğrencilerin %53,8'i kız, %46,2'si erkek, %58,4'ü 21 yaş ve üzerinde olduğunu, Erenoğlu (2007) öğrencilerin yaş ortalamasının 23.2 olduğu, kız öğrencilerin %76.1'inin ve erkek öğrencilerin %87.8'inin 20-24 yaş arasında olduğunu, Işık (2009) öğrencilerin yaş ortalaması 21.30 (S = 2.36), erkek katılımcıların yaş ortalaması 21.65 (S = 2.30) iken, kadın katılımcıların yaş ortalaması 20.98 olarak saptanmıştır (10,14,50).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin kardeş sayısı değişkenine göre %68,0'i 2-4 aralığında kardeşe sahip olurken, aile tipi değişkenine göre ise; %65,6 çekirdek aile olduğu saptanmıştır. Taşkın (2007) %92,8'si çekirdek aileye sahip olup, %57,0'sinin tek kardeşi bulunduğunu, Gürsoy (2008) %90.3'ünün çekirdek aileye sahip olduğu saptanmıştır (10,38).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin medeni durum değişkenine göre %94,4'ü bekar olarak bulunmuştur(Tablo 1).Yılmaz(2009) Kız öğrencilerin %86.4'ü ve erkek öğrencilerin %89.7'si bekar olarak saptanmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin mezun olunan lise türü değişkenine göre %38,4'ü normal-düz lise mezunu olduğu bulunmuştur. Yılmaz (2009) kız öğrencilerin %36.8'inin ve erkek öğrencilerin %33.8'inin düz lise mezunu olduğu saptanmıştır (48).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin anne eğitim düzeyi değişkenine göre %37,6 ilkökul, baba eğitim düzeyi değişkenine göre %28,4 ünün ilkökul mezunu, babalarının %32,0 lise mezunu, annelerinin %20,4'ü ilkökul terk olarak bulunmuştur (Tablo 1). Gürsoy (2009) öğrencilerin %30.3'ünün annesinin, %17.2'sinin babasının ilkökul mezunu, %24.2'sinin annesinin ve %48.2'sinin babasının yüksek öğrenim mezunu olduğu saptanmıştır (10).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin anne meslek değişkenine göre %78,4'ü ev hanımı, baba meslek değişkenine göre %22,4'ü işçi olarak saptanmıştır(Tablo 1). Gürsoy (2009) öğrencilerin annelerinin %65.6'sının ev hanımı, babalarının %39.9'u emekli olarak bulunmuştur (10).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin aile gelir düzeyi değişkenine göre %86,4 orta olarak dağılmaktadır (Tablo1). Öngen (2013) öğrencilerin % 64,5'inin ailesinin ekonomik durumu orta düzeyde olduğunu, Taşkın (2007)öğrencilerin %76,0'ı ekonomik durumlarını çoğunlukla orta olarak belirtmişlerdir (38).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin cinsel ilişki deneyimi değişkenine göre %31,2 oldu, %59,2 olmadı, olarak dağılmaktadır (Tablo1). Işık (2009) erkek öğrencilerin 89'u cinsel ilişki deneyimi olduğunu 69'u ise olmadığını belirtirken, kadın katılımcıların 48'i cinsel ilişki deneyimi olduğunu, 130'u ise cinsel ilişki yaşamadığını, Uğurlu (1999) öğrencilerden % 56.14'ü cinsel ilişkiye girdiğini, cinsiyetler arası farklılığa bakıldığında; kadınların % 45.23'ü cinsel ilişkiye girdiğini belirtirken; erkeklerin % 86.66'sı cinsel ilişkiye girdiğini, Sakallı (2000) öğrencilerin % 56.9'u kendilerinin bakire olduklarını belirtirken; % 41.8'ı daha önce cinsel ilişkiye girdiklerini belirtmişlerdir (9,51).

5.2.Kadına İlişkin ‘‘Namus’’ Anlayışı Tutum Ölçeği’ ne ilişkin bulguların tartışılması

Tablo 2’de, araştırmaya katılan öğrencilerin ‘‘geleneksel namus anlayışı’’ düzeyi ($30,972 \pm 7,527$); ‘‘eşitlikçi yaklaşım’’ düzeyi ($45,456 \pm 8,582$); ‘‘evlilik öncesi cinsellik anlayışı’’ düzeyi ($13,088 \pm 5,525$); ‘‘kadına ilişkin namus anlayışı toplam’’ düzeyi ($89,516 \pm 17,911$); olarak saptanmıştır (Tablo2). Gürsoy (2008) Araştırmada öğrencilerin ölçeğin üçüncü boyutu olan ‘‘Evlilik Öncesi Cinsellik/Namus Anlayışı’’ alt boyutundaki puanlarının (%37.7) diğer iki alt boyuttan puanlarından (%79.4 ve % 87.2) düşük bulunmuştur (10). Bu farklılığın hem örneklem grubunun sayısından hem de katılımcıların tanıtıcı özelliklerinin farklı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 3’de, araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının aile gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu sonuca göre maddi durumun namus anlayışına etkisi olmadığı söylenebilir. Sonuç da sadece maddi durumun iyi ya da kötü olması; insanların aile yapısını, gelenek ve göreneklerine bağlı olup olmasını, ailenin toplum baskısından çekinip çekinmemesini, namusun bekarete göre değiştiğini belirleyemez. Bunu tartışırken bölge faktörünün de ele alınması kaçınılmazdır.

Tablo 4’ de, araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı ve eşitlikçi yaklaşım puan ortalamaları aile tipi değişkeni açısından anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,005$). Öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamaları ise aile tipi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmamıştır($p>0.005$). Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puan ortalamaları arasında ki fark aile tipi değişkeni açısından Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Bu sonuçlara paralel olarak Tablo 12’de ise Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre; kardeş sayısı 1 olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ($94,500 \pm 14,109$), kardeş sayısı 5-7 olanların kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanlarından ($82,148 \pm 20,446$) yüksek

bulunmuştur. Bu sonuçlara göre aile de kişi sayısı arttıkça yani çekirdek aileden geniş aileye doğru gidildikçe geleneksel namus anlayışı düşüncesinin arttığını, eşitlikçi namus anlayışı düşüncesinin ise azaldığını görmekteyiz. Yani geniş aileye sahip öğrencilerin namus adına daha geleneksel bir tutum sergiledikleri saptanmıştır. Ayrıca günümüzde geniş ailelerin daha çok kırsal bölgede olduklarını da düşünür isek bu toplumlarda aile yapısının daha ataerkil olması, gelenek ve göreneklerine daha bağlı olması ve toplum baskısından çekinmeleri de namusa ilişkin anlayışın daha geleneksel bir anlayış da olması mümkün olabilir. Çalışmayı destekler nitelikte Tezcan (1999), “Ataerkil toplum yapısına sahip olan ülkemizde namusa ilişkin algının tamamen bekâret normu üzerinden kurduğunu” ifade etmektedir. Kardam (2005), “Kadının bedeninin ve cinselliğinin sıkı bir biçimde denetlenmesi ataerkil toplumların ayırt edici özelliği” olarak değerlendirmektedir (6).

Tablo 5’de araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. (KW=26,499; $p=0,000<0.05$). Sonuca göre annenin eğitim düzeyi yüksek olan öğrenciler; erkek-kız arkadaş ilişkilerinin normal olduğu, bekareti namusun simgesi olarak görmedikleri ve evlilik öncesi cinsel ilişkide bulunmanın sakıncası olmadığı görülmektedir. Yani bu durumda annenin eğitim düzeyi öğrencilerin namus ilişkin bakış açısını belirlemektedir. Bu çalışma sonuçları ile diğer çalışma sonuçları benzerlik göstermektedir. Çalışmayı destekler nitelikte Gürsoy (2008)’da yaptığı çalışmada öğrencilerin anne eğitim durumuna göre öğrencilerin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunduğu görülmektedir ($p<0.00$). Özellikle anne eğitim düzeyinin öğrenci tutumlarını etkileyen faktörlerin başında geldiği belirlenmiştir. Yine benzer bir çalışma olan Zeyneloğlu (2008), çalışmasında anne eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının daha olumlu ve eşitlikçi olduğu saptanmıştır. Vargün’ün (2002) yapmış olduğu araştırmada da; sosyo-kültürel değerlerin ve aile yapısının bireylerin düşüncelerinin şekillenmesinde rol oynadığını belirtmektedir(10,47,48).

Tablo 6’da, araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ve kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının anne meslek değişkeni açısından anlamlı bir fark saptanmıştır (KW=10,372; $p=0,035<0.05$). Bu

durumu Tablo 5 de yer alan anne eğitim düzeyi ile ilişkilendirmek mümkündür. Çünkü annenin eğitim düzeyi arttıkça işte ki statüsü de artmaktadır. Dolayısıyla anne eğitim düzeyi ve mesleği öğrencilerin namusa ilişkin düşüncelerini belirlemektedir. Ancak araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının anne meslek değişkeni açısından anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Bu sonuca göre ise her ne kadar annenin eğitim düzeyi ve statüsü artsa da, öğrenciler evlilik öncesi ilişki yaşasa da namusa ilişkin geleneksel yaklaşımın devam ettiği görülmektedir.

Tablo 7’de, araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının arkadaşlık durumu değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($KW=9,309$; $p=0,010<0.05$). Bu sonuçtan yola çıkarak evli öğrencilerin ve kız veya erkek arkadaşına sahip olan öğrencilerin kadına ilişkin namus algısına yönelik tutumlarında daha olumlu ve eşitlikçi olduğu görülmektedir.

Tablo 8’de, araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunurken ($KW=12,295$; $p=0,015<0.05$); geleneksel namus anlayışı, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Bu çalışma sonuçları ile diğer çalışma sonuçları benzerlik göstermektedir. Gürsoy (2008)’un çalışmalarında öğrencilerin babanın eğitim durumuna göre öğrencilerin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunduğu görülmektedir ($p<0.00$). Erenoğlu (2008) töre-namus cinayetleri hakkında üniversite öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada öğrenci görüşleri üzerine en önemli faktörün anne-baba eğitim düzeyi olduğu vurgulanmaktadır. Bağlı ve Özensel’in (2011) namus cinayetinden hüküm giymiş mahkûmlarla yaptıkları araştırmada araştırmaya katılan 190 mahkumun çoğunun ilkökul ve ortaokul mezunu olduğu görülmüştür. Aynı çalışmadaki mahkumların ebeveynlerinin eğitim durumlarının Türkiye ortalamasının oldukça altında olduğu görülmektedir. Sosyo-ekonomik düzey ile yakından ilişkili olan eğitimsizliğin namusa yönelik tutum ve algıları etkileyebileceği daha önce araştırmacılar tarafından belirtilmiştir. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve Nüfus Bilim Derneği tarafından Türkiye’de Namus Cinayetlerinin

Dinamikleri isimli niteliksel çalışması sonuçlarına göre de toplumumuzda, namus anlayışı sosyo-demografik özelliklere göre değişiklik göstermektedir. Kırsal kökenli, aşiret ve akrabalık ilişkileri güçlü olan aileler, kente göç etseler bile geldikleri yöre ile bağlantıları devam etmektedir. Sonuç olarak anne-baba eğitim düzeyi yükselmesi ile öğrencilerin kadına ilişkin namus algısına yönelik tutumlarının daha olumlu ve eşitlikçi olması, namus algısındaki tutumların değiştirilebilmesi ve namus cinayetlerinin azaltılması mümkün olabilir (10,14,28,31).

Tablo 9’da, araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının baba meslek değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının baba meslek değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($KW=11,356$; $p=0,045<0.05$). Buradan yola çıkarak babanın mesleğinin namus bağlamında bir etkisinin olmadığını, ev içerisindeki göstermiş olduğu davranışlar ve kurmuş olduğu otoriter yaklaşımların etkisi olduğu düşünülebilir.

Tablo 10’da, araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının bölüm değişkeni açısından anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($KW=11,013$; $p=0,026<0.05$). Özellikle Fizik tedavi bölümünde okuyan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı diğer bölümlerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanlarından (%15,2) yüksek bulunmuştur. Bunun nedeni olarak; kadınların evlenmeden öncede cinsellik yaşamalarında sakınca olmadığını düşünmeleri ve bekareti kadının simgesi olarak görmemelerinden kaynaklanabilir. Bir diğer sebep ise; aile yapısı, üniversiteden önce en uzun süre ile yaşadığı bölge, anne ve babanın eğitim durumları ve meslekleri, kız-erkek arkadaşın var olması gibi etmenler olabilir. Ancak buna rağmen araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının bölüm değişkeni açısından anlamlı bir ilişki olmadığı bulgulanmıştır ($p>0.05$). Bu durumda bölümler arasında her ne kadar evlilik öncesi cinsellik anlayışında puanlar yüksek olsa da aile yapısı, toplum baskısı, doğup büyüdüğü yerin gelenek ve göreneklerinden dolayı kadın ilişkin namus anlayışında geleneksel anlayışın devam ettiğini söyleyebiliriz. Ayrıca bu sonuç, toplumsal cinsiyet ve namus algısı üzerine üniversite eğitiminin olumlu bir etkisinin

olmadığını düşündürmektedir. Diğer bir deyişle, üniversite eğitiminin namus gibi değer yargılarının şekillenmesinde geç kalınmış bir eğitim basamağı olduğu söylenebilir.

Tablo 11’de, araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının cinsel ilişki deneyimi değişkeni açısından anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$). Almanya ve Hollanda da yaşayan Türk gençleri ve Türkiye’de yaşayan gençler arasında namus ve şeref üzerine yaptığı karşılaştırmalı çalışmada ise; yeni kuşaklardaki tüm değişimlere karşın, göçmenler arasında, aile kurma bağlamında bakirelik olgusunun büyük önem taşıdığını belirtmiştir. Bunun nedenini, göçmen çocukların düşüncelerinin şekillenmesinde ailenin merkezi bir yeri olduğuna bağlamaktadır. Bora ve Üstün’ün çalışmasında namusun, evlilik dışı cinsel ilişkinin gerçekleşmemesi anlamında kullanıldığı, namus dendiği zaman her yaştan, her sınıftan ve cinsiyetten insan, evlilik dışı cinsel ilişkinin yasaklanmasını ve bekâretin korunmasını anlaşıldığı vurgulanmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak ülkemizde cinsellik konusunda genellikle söylemler ve eylemlerin çatıştığı bilinmektedir. Çünkü insanların inandıkları ve yapmak istedikleri ile sosyal normlar arasında bir gel git olabilmektedir. Gerek içsel çelişki gerekse dışarıdan gelen yargılanma korkusunun insanların nerede duracaklarına karar verememelerine neden olduğu düşündürmektedir (3,4,10).

Tablo 13’de, araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının mezun olunan lise türü değişkeni anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Gürsoy (2008)’un çalışmasında ise; öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışına ilişkin tutum puanları karşılaştırıldığında öğrencilerin mezun oldukları lise ve tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca Gürsoy (2008) çalışmasında imam hatip liselerinden mezun olan öğrencilerin, diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre daha geleneksel ve olumsuz tutum sergiledikleri saptanmıştır. Din ağırlıklı eğitim verilen imam hatip liselerinde öğrenim gören öğrencilerin İslam dininin veya Kur-an’ın kadını yorumlama biçiminden etkilendiği düşünülmektedir. Çünkü bu okullarda çoğunlukla İslam dini ve Kur’ana dayalı bir eğitim söz konusudur. İslam dininde, erkeğin kendini kadının hakları ve özgürlükleri üzerinde söz sahibi olarak görmektedir. Bunun sebebi Kur-an’da erkeğin

kadını korumak kadının erkeğe itaat etmesi vurgulanmasıdır(49). Yine Kur-an'da erkeğin namusuna zarar getirebilecek kadının iffeti ve namusuna değinmektedir (41). Benzer şekilde, dinin ve dini öğretilerin namusun en önemli ve somut göstergesi olan bakireliği göstermesi de tutumların şekillenmesinde önemlidir. Zeyneloğlu'nun (2008) toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin çalışmasında da: Fen, Anadolu ve Süper liseden mezun olan öğrencilerin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları ve bu sonucun bu liselerden mezun olan öğrencilerin ebeveynlerinin öğrenim düzeylerinin yüksek olmasından kaynaklanmış olabileceği belirtilmiştir (48).

Tablo 14'de, araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir fark saptanmıştır (KW=11,406; $p=0,003<0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından ise anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuca göre yaş arttıkça öğrencilerin namusa ilişkin daha geleneksel düşündükleri söylenebilir. Araştırma bulgusuna benzer olarak Taşkın (2008)'in yaptığı çalışmada; öğrencilerin yaşa göre genel puan ortalamaları incelendiğinde aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamakla ($p>0.05$) birlikte yaş arttıkça öğrencilerin daha geleneksel düşündükleri belirlenmiştir (38).

Tablo 15'de, araştırmaya katılan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ortalamalarının üniversite öncesi yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı bir ilişki saptanmıştır (KW=43,620; $p=0,000<0.05$). Bu sonuca göre batıdan doğuya doğru geleneksel namus anlayışının daha yoğun yaşandığı söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puanları ortalamalarının üniversite öncesi yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı bir ilişki saptanmıştır (KW=24,228; $p=0,000<0.05$). Bu sonuca göre doğudan batıya doğru eşitlikçi namus anlayışının daha yoğun yaşandığı söylenebilir. Ancak Akdeniz bölgesinde eşitlikçi namus anlayışının batıya göre daha fazla olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamalarının üniversite öncesi yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı bir fark saptanmıştır (KW=25,030; $p=0,000<0.05$). Bu sonuca göre doğudan batıya doğru evlilik öncesi cinsel birlikteliğin daha çok yaşandığı söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının üniversite

öncesi yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı bir fark saptanmıştır (KW=41,872; p=0,000<0.05). Bu sonuçtan yola çıkarak kadına ilişkin namus anlayışının batıdan doğuya doğru gidildikçe öğrencilerin daha geleneksel düşündükleri söylenebilir. Burada etken olarak ise; aile yapısı, gelenek ve görenekler, töre kavramı gösterilebilir. Bir başka ifadeyle, gençlerin çocukluktan beri toplumun geleneksel ahlak yapısına göre yetiştirilmelerinin ve çocuklukta öğrenilen değerlerin ileriki yaşamlarında da sürdürdükleri söylenebilir. Bu kültür içerisinde evlenmeden cinsellik-cinsel ilişki yaşamak bir erkek için sorun olmazken hatta “erkek adam yapar” ya da “erkeğin elinin kiridir” yaklaşımıyla desteklenirken evlenmeden cinsel ilişki yaşayan “kız”a- kadına iyi gözle bakılmamaktadır (10). Hatta zaman zaman kadının yaşam şekli, giyim kuşam tarzı, çok konuşması, erkeğe karşı çıkması, sevdiği için radyodan şarkı istemesi, gezip dolaşması gibi davranışlar bile kadının namusuna indirgenebilmektedir. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin çocukluklarından beri edindikleri düşünce ve değerlerini tutumlarına yansıtmaları kaçınılmazdır. Ayrıca sosyal beklenti ve kültürel şartlanmaların baskın olduğu bir toplumda yetişen gençlerin düşünce ve tutumlarının üniversite eğitimiyle değişmesi çoğu kez gerçekleşmemektedir. Bu nedenle ülkemizde yaşları, eğitimleri, toplumsal statüleri ne olursa olsun, bekârete önem verme konusunda ortak bir düşünce karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 16’da, araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışına ilişkin tutum puanları karşılaştırıldığında öğrencilerin cinsiyeti ve tutum puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05). Kız öğrencilerin puan ortalamalarının erkek öğrencilerin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Geleneksel Namus Anlayışı alt boyutunda kız öğrencilerin puan ortalaması 34.2 erkek öğrencilerin puanlarının ortalaması 27.9 dır. Eşitlikçi Yaklaşım alt boyutunda kız öğrencilerin puan ortalaması 48.0 erkek öğrencilerin puan ortalaması 43.1’dir. Evlilik Öncesi Cinsellik/Namus Anlayışı alt boyutunda kız öğrencilerin puan ortalaması 14.5 erkek öğrencilerin puan ortalaması 11.7’dir. Toplam ölçek puanlarında kız öğrencilerin puan ortalaması 96.8 erkek öğrencilerin puan ortalaması 82.8’dir. Gürsoy(2008)Çalışmada cinsiyete göre öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışına ilişkin tutum puanları karşılaştırıldığında öğrencilerin cinsiyeti ve tutum puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05).

Tablo 17 de, öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının medeni durum değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuca göre medeni durumun namus anlayışını etkilemediği görülmektedir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Sosyo-demografik özelliklerin dağılımı incelendiğinde; Öğrencilerin cinsiyet oranı %47,6 kız, %52,4 erkek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı ve kadına ilişkin namus anlayışı toplam puan ortalamalarının cinsiyet değişkeni ile arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Ayrıca Kız öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puanları ($x=34,252$), erkeklerin geleneksel namus anlayışı puanlarından ($x=27,992$) bulunmuştur.
- Öğrencilerin yaş oranı %62,0'ı 18-21, %27,6'sı 21-24, %10,4'ü 25 yaş ve üzeri olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puan ortalamaları ve yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Ancak Öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının yaş değişkeni ile arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).
- Öğrencilerin kardeş sayısı değişkenine göre %6,4'ü 1, %68,0'ı 2-4, %21,6'sı 5-7, %4,0'ı da 8 ve üzeri olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puan ortalamaları ve eşitlikçi yaklaşım puan ortalamaları ile kardeş sayısı değişkeni arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Ancak Öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik

anlayışı puan ortalamaları ve kadına ilişkin namus anlayışı toplam puan ortalamaları ile kardeş sayısı değişkeni arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

- Öğrencilerin üniversite öncesi yaşadıkları yere göre %39,6'sı Marmara bölgesi, %10,8'i Karadeniz bölgesi, %2,8'i Ege bölgesi, %12,0'ı İç Anadolu bölgesi, %17,2'si Güney Doğu bölgesi, %10,4'ü Akdeniz bölgesi ve %7,2'sinin de Doğu Anadolu bölgesi olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı ve kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının yaş değişkeni ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p>0,05$).
- Öğrencilerin bölüm değişkenine göre %43,6'sı İlk ve Acil Yardım, %19,6'sı Anestezi, %14,4'ü Fizik tedavi, %9,2'si Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, %13,2'sinin de Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puan ortalamaları ile bölüm değişkeni açısından anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Ancak öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamaları ile bölüm değişkeni açısından anlamlı ilişki saptanmamıştır ($p>0,05$).
- Öğrencilerin medeni durum değişkenine göre %5,6'sı evli, %94,4'ünün bekar olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı ve kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının medeni durum ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p>0,05$).
- Öğrencilerin aile tipi değişkenine göre %65,6'sı çekirdek aile, %31,2'si geniş aile, %3,2'sinin de parçalanmış aile olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım ve kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının medeni durum ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Ancak öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puanları ortalamaları ile aile tipi arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).
- Öğrencilerin arkadaşlık durumu değişkenine göre %6,0'ı evliyim, %52,0'ı kız-erkek arkadaşım var, %42,0'ı da kız-erkek arkadaşım yok olarak cevapladığı saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik

anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının arkadaşlık durumu arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$).

- Öğrencilerin mezun olunan lise türü değişkenine göre %38,4'ü normal lise, %20,0'ı Anadolu- Fen lisesi, %32,0'ı meslek lisesi, %3,2'ü imam hatip lisesi, %1,6'sı özel lise, %4,8'i de diğer lise grubu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının mezun olunan lise türü değişkeni arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).
- Öğrencilerin anne eğitim düzeyi değişkenine göre %20,4'ü ilkokul terk, %37,6'sı ilkokul, %22,0'ı ortaokul, %14,4'ü lise, %5,6'sı da yükseköğrenim olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamaları ile annenin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Dolayısıyla öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışı toplam puan ortalamaları anne eğitim düzeyinin artması ile anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$).
- Öğrencilerin baba eğitim düzeyi değişkenine göre %7,2'si ilkokul terk, %28,4'ü ilkokul, %20,8'si ortaokul, %32,0'ı lise, %11,6'sının da yükseköğrenim olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puan ortalamaları ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Ancak öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puan ortalamaları ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır ($p>0,05$).
- Öğrencilerin anne meslek değişkenine göre %78,4'ü ev hanımı, %7,2'si memur, %8,0'ı işçi, %2,4'ü emekli, %4,0'ı da serbest meslek ve diğer meslek grubundan olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin evlilik öncesi cinsellik anlayışı puan ortalamaları ve kadına ilişkin namus anlayışı toplam puan ortalamalarının anne meslek değişkeni ile anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Ancak öğrencilerin geleneksel namus anlayışı ve eşitlikçi yaklaşım puan ortalamalarının anne meslek değişkeni ile anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0,05$).

- Öğrencilerin baba meslek değişkenine göre %6,0'ı çiftçi, %16,4'i memur, %22,4'ü işçi, %18,4'ü emekli, %21,2'i serbest meslek, %15,6'sının da diğer meslek grubundan olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin eşitlikçi yaklaşım puan ortalamaları ile baba meslek değişkeni arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p < 0,05$). Ancak öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puan ortalamaları ile baba meslek değişkeni arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$).
- Öğrencilerin aile gelir düzeyi değişkenine göre %10,4'ü düşük, %86,4'ü orta, %3,2'sinin de yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı ve kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının yaş değişkeni ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p > 0,05$).
- Öğrencilerin cinsel ilişki deneyimi değişkenine göre %31,2'si oldu, %59,2'si olmadı, %9,6'sı da yanıt vermek istemiyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının cinsel ilişki deneyimi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$).
- Öğrencilerin medeni durumuna göre evlilik öncesi cinsellik anlayışında evlilerin ortalaması $15,714 \pm 5,980$, bekarların ortalaması $12,932 \pm 5,471$, kadına ilişkin namus anlayışı toplamında evlilerin ortalaması $97,429 \pm 11,992$, bekarların ortalamaları ise $89,047 \pm 18,111$ olarak saptanmıştır. Öğrencilerin geleneksel namus anlayışı, eşitlikçi yaklaşım, evlilik öncesi cinsellik anlayışı, kadına ilişkin namus anlayışı toplam puanları ortalamalarının medeni durum değişkeni açısından anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0,05$).
- Öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Düzeyleri incelendiğinde “geleneksel namus anlayışı” düzeyi $30,972 \pm 7,527$; “eşitlikçi yaklaşım” düzeyi $45,456 \pm 8,582$; “evlilik öncesi cinsellik anlayışı” düzeyi $13,088 \pm 5,525$; “kadına ilişkin namus anlayışı toplam” düzeyi $89,516 \pm 17,911$; olarak saptanmıştır.

6.2. Öneriler

- Kız öğrenciler kadına ilişkin namus algısında geleneksel namus anlayışından uzak olup eşitlikçi bir yaklaşımı savunurken, erkek öğrencilerin ataerkil düşünceye sahip olması, bekâreti kadının namusunun simgesi olarak görmesi, kadın bedeninin denetiminin erkek üzerinde olma düşüncesi yani kısaca kadına ilişkin namus algısı ile ilgili geleneksel tutuma sahip olması; aydın bireyler yetiştirmeyi hedefleyen üniversite eğitiminin bu hedefini tam anlamıyla gerçekleştiremediği düşünülmektedir.
- Bu nedenle gençlerin-insanların çocukluktan beri kendilerine öğretilen ve içselleştirdikleri düşünülen ataerkil ilişki biçimlerini bugünden yarına değiştirilerek yerine eşitlikçi yaklaşımların yerleştirilmesi üniversite eğitimiyle sağlanması gerçekçi bir yaklaşım değildir. Ancak üniversiteler kadının sağlığını, yaşamını tehdit eden ve hala kadınların hayatlarına mal olan kadına ilişkin namus anlayışı konusunda öğrencilerin farkındalıklarını artırarak toplumun diğer gruplarına rol modeli olmalarını sağlayabilirler.
- Bu bağlamda, üniversitede konu ile ilgili seçmeli derslerde ve ders müfredatları içerisinde “namus” konusuna yer verilmesi, öğrencilerinin farkındalıklarının artmasını sağlayabilir.
- Medyada konu ile ilgili farkındalık oluşturulması amaçlı paylaşımların yapılması ve farklı gruplarda ve farklı değişkenlerle konu ile ilgili başka çalışmaların yapılması önerilebilir.
- Televizyon dizileri için senaryo aşamasından başlayarak belli temaların öne çıkarılması için bir çalışma gerçekleştirilmeli; toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya katkı sağlaması öngörülen dizi ve filmler desteklenip ödüllendirilmelidir.
- Üniversite öğrencilerinin namusa bakış açılarını daha ayrıntılı ve derinlemesine belirleyecek ve bölgesel farklılıkları ortaya çıkaracak daha kapsamlı nitel çalışmalar yapılabilir.
- Kadınların namus adına uğradıkları kısıtlılığın, şiddetin ve cinayetlerin farkına varmaları, erkekler tarafından şiddetin ve cinayetin problem çözücü bir eylem olarak görülmemesi için bireylerin, ailelerin ve hatta toplumun eğitilmesi sağlanabilir.
- Namus adına ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yapılacak eğitim programlarına mümkün olduğu kadar erkeklerin katılımı sağlanabilir.

- Konuya ilişkin düzenlenen akran eğitimleri ile üniversite öğrencilerinin farklı üniversite ve kurumlarda bu bilgilerini aktarmaları sağlanabilir.
- Namus algısı ile ilgili düzenlenecek sempozyum ve panellerde konunun öğrenciler tarafından tartışılması ve toplum tarafından biçimlendirilmiş geleneksel görüşlerinin farkına varmaları sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- 1.Öztürk M , Demirdağ MA. Namusunu Kanla Temizleyenler: Mardin Cezaevi'nde Namus Davası Nedeniyle Yatan Mahkumlar Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Politika Çalışmaları* Yıl: 13 Cilt: 7 Sayı: 30 Ocak-Haziran 2013,117-135
- 2.Şeker M, Toruk İ, Sine R. Töre Cinayetlerinin Türk Medyasında Sunumu: Mardin Katliamı.*Global Media Journal: Turkish Edition* 2013,Cilt:3 Sayı:6; 166-195
- 3.Akbaş G, Sakallı Uğurlu N. Namus Kültürlerinde “Namus” ve “Namus adına Kadına Şiddet”: Sosyal Psikolojik Açıklamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, Aralık 2013, 16 (32), 76-91
- 4.Kalav A. Namus and Gender. *Mediterranean Journal of Humanities* mjh.akdeniz.edu.tr II/2, 2012, 151-163
- 5.Ökten Ş. Toplumsal cinsiyet ve iktidar: Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin toplumsal cinsiyet düzeni. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / Gender And Power: The System of Gender in Southeastern Anatolia. The Journal of International Social Research* Volume 2 / 8 Summer 2009
- 6.Kardam F. Türkiye deki Namus Cinayetlerinin Dinamikleri, Eylem Programı İçin Öneriler Sonuç Raporu, Kasım 2005,1-88
- 7.İnci HÜ. Basında Yer Alan Namus Cinayetlerinin Sosyolojik Analizi. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi* (ISSN: 2147-0626) Sayı. 2, No. 3, Kasım 2013; 282-296
- 8.Gürsoy E, Arslan H. Üniversite öğrencilerinde kadına ilişkin “Namus” anlayışı tutum ölçeği (KINATÖ) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Sağlık ve Toplum Dergisi* 2011;3.
- 9.Uğurlu-Sakallı N, Işık R. Namusa ve Namus Adına Kadına Uygulanan Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeklerinin Öğrenci Örneklemiyle Geliştirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, Aralık 2009, 12 (24), 16-24

- 10.Gürsoy E, Özkan Arslan H. Turkish Youth's Perception of Sexuality / "Honor" in Relation to Women. *Journal of Psychiatric Nursing* 2014;5(3):149-159
- 11.Üskül, A. K., Cross, S. E., Sunbay, Z., Gercek-Swing, B. Ve Ataca, B. (2012). Honor bound: The cultural construction of honor in Turkey and the Northern United States. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 43, 1131-1151.
- 12.Ersoy E. Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği) *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt: 19, Sayı: 2, Sayfa: 209-230, ELAZIĞ-2009
- 13.Yıldız NA. *Kadın Cinselliğinin Söylemsel İnşası ve Namus Cinayetleri: Şanlıurfa Örneği* (Tez). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi; 2009
- 14.Erenoğlu R. *Gazi Üniversitesi öğrencilerinin töre-namus cinayetleri hakkındaki görüşleri* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2008.
- 15.Gültekin MN. "Dişi bedenler erkek düşünceler mi? Değişen geleneksel köy toplumsal yapısında kadınlar, erkekler ve ataerkil değerler" *İnsan bilimleri Dergisi*, 2012 1(1):38-55
- 16.Henry PJ, 'Low-status compensation : "A theory for understanding the role status in cultures of honor" ', *Journal of Personality and Social Psychology* , 2009 , 97, 451-466.
- 17.Tahincioğlu AY. "Namusun ve namus cinayetlerinin cinsiyet eşitsizlikleri bağlamında analizi" *Kültür ve İletişim Dergisi* 2010;13:131-53
- 18.Tahincioğlu Yıldız NA. "Namus Olgusunun Bir Biyo-Politik Olarak Düşünülebilirliği: Şanlıurfa Örneği" *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* Haziran 2010, Sayı:13; 1-24
- 19.Günindi Ersöz A. "Özel Alan /Kamusal Alan Dikotomisi: Kadınlığın 'Doğası' ve Kamusal Alandan Dışlanmışlığı" *Journal of Sociological Research*, Volume 18 , Number 1, April 2015 , 80-102
- 20.Altuntaş O, Altunova HH. "Toplumsal Cinsiyet Algısı ile Sosyo-Ekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi". *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 10/6 Spring 2015, p. 83-100
- 21.Tilion G. "Harem ve Kuzenler", Şirin Tekeli ve Nükhet Sirman, İstanbul, *Metis Yayınları*, 2006
- 22.Özçatal EÖ. "Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamına Katılımı" *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. Cilt: 1, Sayı: 1, 2011, 21-39

- 23.Yavuz, Ş. “Ataerkil egemen erkeklik değerlerinin üretiminde kadınların rolü: Trabzon örneği” *Fe Dergi: Feminist Eleştiri* Cilt 7, Sayı:1, 2015, 117-130.
- 24.Akbalık E. “Dede Korkut Kitabı’nda Bir Cinsiyet Rejimi Olarak ‘Erkeklik’ ”. *Türkbilig*, 2014/27: 105-119.
25. Özcan D. “Ataerkil İdeolojide Bekaret Söylemi” *Mersin Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü*, 2011
- 26.Yılmaz Z. *Hannah Arendt’te Özel Alan-Kamusal Alan Ayrımı ve Modern Çağda Toplumsal Alan* (Tez). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi; 2007
27. Özcan Y. “Kamusal/Özel Alan Tartışmaları. Genç Hukukçular Hukuk Okumaları ve Birlikleri 1”, 2.Baskı, 2013, 199-225
28. Bağlı M. “Töre ve /veya Namus Adına Cinayet İşleyen Suçlu ve Zanlıların Sahip Oldukları Toplumsal Değer Yapıları, Aile İlişkileri ve Kişisel Özellikleri ile Bunların Sosyo-Ekonomik Analizine İlişkin Bir Araştırma” Proje No: 106K360, DİYARBAKIR 2008, 1-171
29. Bilgili N, Vural G. “Kadına Yönelik Şiddetin En Ağır Biçimi: Namus Cinayetleri” *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2011; 14: 1
- 30.Yıldız MC. “Türkiye ‘de Töre Baskınına Bağlı İntiharlar ve Töre Cinayetleri” *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2008, Cilt:1, Yıl:9, Sayı:16,
- 31.Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, a.g.e, Ankara 2005,s.25
32. Sır A. “Namusun algılanışı araştırması: Suçlu kim? Güney Doğu ve Doğu Anadolu Bölgesinde namus kisvesi altında işlenen cinayetler ile mücadelede kalıcı yöntemler geliştirme projesi” *2006 raporu* Diyarbakır 2006. p. 87-124.
33. Gürsoy E, Vural G. “Nurses’ and midwives’ views on approaches to hymen examination” *Nurs Ethics* 2003;10:485-96.
34. Kara Z, Gürhan N. “Eşit/sizliğin Tarafı Olmak: Mardin’de Toplumsal Cinsiyet Algısı” *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*,. Cilt: 3 Sayı: 5, 2013, 65-92
- 35.Yazıcı T, “Topalak Şİ. Mesleki Türk Müziği ve Batı Müziği Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Namusa İlişkin Tutumları” *Journal of Research in Education and Teaching*, Cilt:3 Sayı:2, 2014, 275-285
- 36.Kahraman L, Kahraman AB, Ozansoy N, Akıllı, Kekillioğlu A, Özcan A. “Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi: Toplumsal Cinsiyet Algısı Araştırması” *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 9/2 Winter 2014, p. 811-831
37. <https://bianet.org/konu/dunya-ekonomik-forumu>

- 38.Vefikuluçay D, Demirel S, Taşkın L, Eroğlu K. “Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları” *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2007;14:12-27
- 39.Çetinkaya Kodan S. “Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” www.nesnedergisi.com, *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)*, Cilt 1, Sayı 2, 2013, 21-43
- 40.Gürhan N. “Toplumsal Cinsiyet ve Din” *e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi* - www.e-sarkiyat.com- ISSN: 1308-9633 Sayı: IV, Kasım 2010;58-80
- 41.Kur’an-ı Kerim, 2012, Nur Suresi, 24-4.
- 42.Ayotte BL, “State control of female virginity in Turkey: The role of physicians”, *Journal of Ambulatory Care Manage* ,2000,23,89-91.
- 43.Sever, A. ve Yurdakul, G. “Culture of honor, culture of change: A feminist analysis of honor killings in Turkey” *Violence Against Women*, 2001; 7: 964-998.
- 44.Kızılmaz Z. “Şiddetin Sosyo-Kültürel Kaynakları Üzerine Sosyolojik Bir Yaklaşım” *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 2 Sayfa: 247-267, ELAZIĞ-2006
- 45.Parlaz Akçan E, Tekgül N, Karademirci E, Öngel K. “Adolescence Period: Physical Growth, Psychological And Social Development Process” www.turkishfamilyphysician.com. Cilt:3, Sayı:4, 2013, 10-16
46. Derman O. Ergenlerde Psikososyal Gelişim. “Adolesan Sağlığı, II. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri” *Sempozyum Dizisi* No: 63. 2008;9-21.
- 47.Vargün B. *Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Öğrencileri arasında Bir Kültür Derneği Olarak Bekaret Kavramının Sosyal Antropolojik Açından İncelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2002.
48. Yılmaz DV, Zeyneloğlu S, Kocaöz S, Kısa S. “Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri” *International Journal of Human Sciences* 2009;6.
49. Kur’an-ı Kerim, 2012, Nisa Suresi, 34. Ayet
- 50.Pınar G, Taşkın L, Eroğlu K. “Başkent Üniversitesi Öğrenci Yurdunda Kalan Gençlerin Toplumsal Cinsiyet Rol Kalıplarına İlişkin Tutumları” *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi* (2008) 47-57
- 51.Sakallı N, Uğurlu O. “Evlilik Öncesi Yaşanan Cinsel İlişkiye ve Kadınların Evlilik Öncesi Cinsel İlişkide Bulunmasına Karşı Tutumlar” *Odtü Fen ve Edebiyat Fakültesi Dergisi* (1999), 15-29

EKLER

EK-1: Anket Formu

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADINA İLİŞKİN “NAMUS” ALGISI

Sevgili öğrenciler,
Bu çalışma sizlerin “namus” algısını değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmaktadır. Çalışmada isminiz sorulmamaktadır. Veriler araştırma dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacaktır. Lütfen tüm soruları eksiksiz ve doğru yanıtlayınız. Katılımınız için teşekkür ederim.

Öğr.Gör. Ezgi Şahin

1.Cinsiyetiniz nedir?

Kız ( ) Erkek( )

2.Yaşınız nedir?

18-21 yaş ( ) 21-24 yaş ( ) 25 yaş ve üzeri ( )

3.Siz dâhil toplam kaç kardeşsiniz?

1 ( ) 2-4 ( ) 5- 7 ( ) 8 ve üzeri ( )

4.Üniversiteden önce en uzun süre ile yaşadığımız bölge neresidir?

Marmara Bölgesi( ) Karadeniz Bölgesi ( ) Ege Bölgesi ( ) İç Anadolu Bölgesi ( )

Güney Doğu Bölgesi ( ) Akdeniz Bölgesi ( ) Doğu Anadolu Bölgesi ( )

5.Devam ettiğiniz bölüm nedir?

İlk ve Acil Yardım ( ) Anestezi ( ) Fizik tedavi ( ) Tıbbi Görüntüleme Teknikleri ( )
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik ( ) Diğer ( ) (yazınız).....

6.Medeni durumunuz nedir?

Evli ( ) Bekar ( )

7.Aile Tipiniz nedir?

Çekirdek Aile ( ) Geniş Aile ( ) Parçalanmış Aile ( )

8.Kız/Erkek arkadaşınız var mı?

Evliyim ( ) Kız/ erkek arkadaşım var ( ) Kız/ erkek arkadaşım yok ( )

9.En son mezun olunan okul türü nedir?

Normal lise ( ) Anadolu/Fen Lise ( ) Meslek lisesi ( )
İmam Hatip lise ( ) Özel lise/Kolej ( ) Diğer ( )

10.Annenin Eğitim düzeyi nedir?

İlkokul terk ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Yükseköğrenim ( )

11.Babanın Eğitim düzeyi nedir?

İlkokul terk ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Yükseköğrenim ( )

12.Annenin Mesleği nedir?

Ev hanımı ( ) Memur ( ) İşçi ( ) Emekli ( ) Serbest Meslek ( )
Diğer ( )

13.Babanın Mesleği nedir?

Çiftçi ( ) Memur ( ) İşçi ( ) Emekli ( ) Serbest Meslek ( )
Diğer ( )

14.Ailenizin gelir düzeyini nasıl tanımlarsınız?

Düşük ( ) Orta ( ) Yüksek ( )

15.Şimdiye kadar hiç cinsel ilişki deneyiminiz oldu mu?

Oldu ( ) Olmadı ( ) Yanıt vermek istemiyorum ( )

Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ):

Ek 1. Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ)

Aşağıda yer alan ifadelerden hiçbirinin kesin doğru bir cevabı yoktur. Her cümle ile ilgili görüş, kişiden kişiye değişebilir. Bunun için vereceğiniz cevaplar sizin kendi (bireysel) görüşünüzü yansıtmalıdır. Her bir cümle ile ilgili görüşünüzü belirtirken, önce cümleyi dikkatlice okuyunuz, sonra cümlede belirtilen düşüncenin, sizin düşünce ve duygularınıza ne derecede uygun olduğuna karar veriniz ve o seçeneği işaretleyiniz.

NOT: Tutum cümlelerinde geçen “Kadın” kelimesi; evli, bekar ya da ayrılmış bütün kadınları kapsamaktadır.

Elif GÜRSOY

I. GELENEKSEL NAMUS ANLAYIŞI

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
3. Kadının namusunu babası, erkek kardeşi vb, evlenince kocası korumalıdır.	1	2	3	4	5
8. Toplumsal ahlakının korunması adına bazı durumlarda kadınların cezalandırılması gereklidir.	1				
10. Kadının namusu korunursa aile namusu korunmuş olur.	1				
12. Bir kız/kadın hava kararmadan evinde olmalıdır.	1				
14. Namuslu bir kadın akşamları tek başına sokağa çıkmamalıdır.	1				
17. Namuslu bir kadın babasının, eşinin izni olmadan çalışmamalıdır.	1				
19. Kadın boşansa dahi çocuğu varsa eski kocasının namusu sayılır.	1				
23. Hiç kimse kadının namus bekçisi değildir.	1				
25. Bir kadın kocasının sözünden çıkmamalıdır.	1				

II. EŞİTLİKÇİ YAKLAŞIM

1. Her genç kızın/kadının karşı cinsten duygusal arkadaşı olması doğaldır.	5	4	3	2	1
2. Namus konusunda kadınlar çok ağır baskılar altındadır.	5				
4. Kadına ilişkin geleneksel namus anlayışı kadının ruh sağlığını olumsuz etkiler.	5				
6. Kadın namusuna ilişkin geleneksel bakış açısı değişmedikçe yasaların değişmesi çözüm olmaz.	5				
9. Bir kadının erkek doktora muayene olması namusu açısından bir sakınca doğurmaz.	5				
11. Bir kızın bir erkekle flört etmesinde bir sakınca yoktur.	5				
13. Toplumsal baskı olmasa kadına yönelik bu kadar namus cinayeti işlenmez.	5				
15. Kadına yönelik namus cinayetleri bu ülkenin yüz karasıdır.	5				
18. Açık giyinen kadının namusundan şüphe edilmesi doğru değildir.	5				
21. Bir kadının yabancı erkeklerle el sıkışması namusuna zarar vermez.	5				
24. Bir kadının erkek arkadaşlarıyla gezip dolaşması namusunu lekelemez.	5				

III. EVLİLİK ÖNCESİ CİNSELLİK/NAMUS ANLAYIŞI

5. Kadının bakireliği erkeğin kadına olan güvenini pekiştirir.	1				
7. Namuslu bir kadın, evlenmeden cinsel birliktelik yaşamamalıdır.	1				
16. Bir kızın/kadının sevdiği biriyle cinselliği yaşaması namussuzluk değildir.	5				
20. Bekâret kadın namusunun simgesidir.	1				
22. Kadın istiyorsa evlenmeden berabertlik yaşayabilmelidir.	5				

EK-2: Etik Kurul Onayı

Okan Üniversitesi

Etik Kurulu

“Kurul Kararları”

Toplantı Tarihi: 25.12.2015

Toplantıya Katılanlar:

Prof. Dr. Alinur Büyükkaksoy	(Başkan)
Prof. Dr. Dilek Şirvanlı Özen	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Güliz Muğan	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nevin Karaaslan Balıkçı	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nurdan Okur	(Üye)

Okan Üniversitesi Etik Kurulu 25.12.2015 tarihinde Prof. Dr. Alinur Büyükkaksoy'un Başkanlığında toplandı ve çoğunluk mevcut olduğundan gündeme geçildi.

- 1- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Ayşe AKYILDIZ'IN “Gebelerin Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavileri Kullanmaya Yönelik Tutum ve Uygulamaları”** başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 2- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Ayşe Merve SARI'NIN “Adölesan Dönemdeki Kızlarda Sağlıklı Beslenme Takıntısı (Ortoreksiya) Belirtilerinin İncelenmesi ve Görülme Sıklığının Belirlenmesi”** başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 3- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans öğrencilerinden **Başak NERGİZ'İN “Solunum Yoğun Bakım Ünitesinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi”** başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 4- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Ceyda KAYGUSUZ'UN “Geleneksel Antep Mutfağından Seçilen Yemeklerin Kalori ve Besin Değerlerinin Hesaplanması ve Düşük Kalorili Yeni Tariflerin Geliştirilmesi”** başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 5- Üniversitemiz Eğitim Fakültesi — Eğitim Bilimleri Bölümünden **Yrd. Doç. Dr. Elif BENGÜ, Yrd. Doç. Dr. Miyoung NAM ve Yrd. Doç. Dr. Sue WANG'IN “Intercultural Communication in the L2 Context”** başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 6- Üniversitemiz Eğitim Fakültesi — Eğitim Bilimleri Bölümünden **Öğr. Gör. Engin BÜYÜKÖKSÜZ'ÜN “Üniversite Öğrencilerinde Kişilik: Kişilik Envanteri Üzerine Boylamsal Bir Çalışma”** başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 7- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Fatma ÇETİNDAG'IN “Özel Bir Hastanenin Diyet Polikliniğine Başvuran BKİ> 25 kg/m2 Üzerinde Olan Hastalarda İnsülin Direncini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması”** başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,

- 8- Üniversitemiz Sosyal Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencilerinden **Gözde SEVİNDİK'İN** “KKTC’de Kronik Böbrek Yetmezliği Olan Hemodiyaliz Tedavisi Alan Hastaların Algılanan Aile Desteğinin Belirlenmesi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 9- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **İnci BUNSUZ'UN** “Normal Kilolu, Fazla Kilolu ve Obez Kadınların Duygu Durumlarına, Menstrual Döngü ve Menopoz Dönemlerinde Yeme Eğilimlerinin ve Tercih Ettikleri Besinlerin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 10- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Kübra PEKKAN GÖKTUĞ'UN** “İnsülin Direnci Olan Hastaların Yeme Durumunun Beslenme Alışkanlıklarına Göre Değişimi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 11- Üniversitemiz Eğitim Fakültesi — Eğitim Bilimleri Bölümünden **Mike DULZ'UN (Erasmus öğrencisi)** “How is intercultural communication seen other cultures” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 12- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Hemşirelik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Merve UYSAL'İN** “Adölesan Kız Öğrencilere Dismenore ve Cinsel Mitlere Yönelik Verilen Eğitimin Bilgi Düzeyine Etkisi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 13- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans öğrencilerinden **Songül AKBAŞ GÖKDUMAN'İN** “Cerrahi Servislerinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 14- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Şerife AYAN'İN** “Sağlık Çalışanlarında Örgütsel Sessizlik” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 15- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Hemşirelik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Ayşe GÜLDÜR'ÜN** “Gebelik Döneminde Emzirme Eğitimi Alan ve Almayan Annelerin Emzirmeye İlişkin Davranışları ve Emzirme Öz Yeterliliğinin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 16- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Yüksek Lisans öğrencilerinden **Ezgi ŞAHİN'İN** “Üniversite Öğrencilerinin Kadına İlişkin Namus Algısı” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 17- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Hemşirelik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Zehra KAPLAN YERAL'İN** “İlk Gebeliği Olan Gebelerin Doğuma Hazır Oluş Durumu ve Doğum Korkusunun Belirlenmesi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi.

Yapılan görüşmeler sonucunda;

- Karar 1.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Ayşe AKYILDIZ'IN “Gebelerin Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavileri Kullanmaya Yönelik Tutum ve Uygulamaları”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 2.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Ayşe Merve SARI'NIN “Adölesan Dönemdeki Kızlarda Sağlıklı Beslenme Takıntısı (Ortoreksiya) Belirtilerinin İncelenmesi ve Görülme Sıklığının Belirlenmesi”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 3.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans öğrencilerinden **Başak NERGİZ'İN “Solunum Yoğun Bakım Ünitesinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 4.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Ceyda KAYGUSUZ'UN “Geleneksel Antep Mutfağından Seçilen Yemeklerin Kalori ve Besin Değerlerinin Hesaplanması ve Düşük Kalorili Yeni Tariflerin Geliştirilmesi”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 5.** Üniversitemiz Eğitim Fakültesi — Eğitim Bilimleri Bölümünden **Yrd. Doç. Dr. Elif BENGÜ, Yrd. Doç. Dr. Miyoung NAM ve Yrd. Doç. Dr. Sue WANG'IN “Intercultural Communication in the L2 Context”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 6.** Üniversitemiz Eğitim Fakültesi — Eğitim Bilimleri Bölümünden **Öğr. Gör. Engin BÜYÜKÖKSÜZ'ÜN “Üniversite Öğrencilerinde Kişilik: Kişilik Envanteri Üzerine Boylamsal Bir Çalışma”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 7.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Fatma ÇETİNDAG'IN “Özel Bir Hastanenin Diyet Polikliniğine Başvuran BKİ> 25 kg/m2 Üzerinde Olan Hastalarda İnsülin Direncini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 8.** Üniversitemiz Sosyal Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencilerinden **Gözde SEVİNDİK'İN “KKTC’de Kronik Böbrek Yetmezliği Olan Hemodiyaliz Tedavisi Alan Hastaların Algılanan Aile Desteğinin Belirlenmesi”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 9.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **İnci BUNSUZ'UN “Normal Kilolu, Fazla Kilolu ve Obez Kadınların Duygu Durumlarına, Menstrual Döngü ve Menopoz Dönemlerinde Yeme Eğilimlerinin ve Tercih Ettikleri Besinlerin Değerlendirilmesi”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 10.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Beslenme ve Diyetetik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Kübra PEKKAN GÖKTUĞ'UN “İnsülin Direnci Olan Hastaların Yeme Durumunun Beslenme Alışkanlıklarına Göre Değişimi”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.

- Karar 11.** Üniversitemiz Eğitim Fakültesi — Eğitim Bilimleri Bölümünden **Mike DULZ'UN (Erasmus öğrencisi)** “**How is intercultural communication seen other cultures**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 12.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Hemşirelik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Merve UYSAL'IN** “**Adölesan Kız Öğrencilere Dismenore ve Cinsel Mitlere Yönelik Verilen Eğitimin Bilgi Düzeyine Etkisi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 13.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans öğrencilerinden **Songül AKBAŞ GÖKDUMAN'IN** “**Cerrahi Servislerinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 14.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Şerife AYAN'IN** “**Sağlık Çalışanlarında Örgütsel Sessizlik**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 15.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Hemşirelik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Ayşe GÜLDÜR'ÜN** “**Gebelik Döneminde Emzirme Eğitimi Alan ve Almayan Annelerin Emzirmeye İlişkin Davranışları ve Emzirme Öz Yeterliliğinin Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 16.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Yüksek Lisans öğrencilerinden **Ezgi ŞAHİN'İN** “**Üniversite Öğrencilerinin Kadına İlişkin Namus Algısı**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 17.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü — Hemşirelik Yüksek Lisans Bölümü öğrencilerinden **Zehra KAPLAN YERAL'IN** “**İlk Gebeliği Olan Gebelerin Doğuma Hazır Oluş Durumu ve Doğum Korkusunun Belirlenmesi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Alinur Bütükaksoy
(Başkan)

Prof. Dr. Dilek Şirvanlı Özen
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Nevin Karaaslan Balıkcı
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Güliz Muğan
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Nurdan Okur
(Üye)

EK-3: Bilgilendirme Onay Formu

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile kadına ilişkin namus algısı arasında ilişki olup olmadığını saptamak amacıyla Çalışmada yer alan sorular, araştırma dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacaktır. Tüm soruları eksiksiz ve içtenlikle yanıtlamanız çalışma sonuçlarının doğruluğu açısından önemlidir. Çalışmada isminiz sorulmamaktadır. Katılımınız için teşekkür ederim.

EZGİ ŞAHİN

Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Hemşirelik Programı Yüksek Lisans Öğrencisi

Ben, ... Yukarıda yazılı olan bilgileri okudum ve anladım. Araştırma hakkında sözlü olarak bilgilendirildim. Araştırmaya katılmayı, kabul ediyorum.

Tarih: ...../...../.....

Bireyin Adı Soyadı:

EK-4: Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler

<i>Adı</i>	<i>Ezgi</i>	<i>Soyadı</i>	<i>ŞAHİN</i>
<i>Doğum Yeri</i>	<i>Adana</i>	<i>Doğum Tarihi</i>	<i>07/06/1990</i>
<i>Uyruğu</i>	<i>TC</i>	<i>Tel</i>	<i>05316961737</i>
<i>e-mail</i>	<i>ezgi-turkuaz@hotmail.com</i>		

Eğitim Düzeyi

	<i>Mezun Olduğu Kurum</i>	<i>Mezuniyet Yılı</i>
<i>Doktora</i>		
<i>Yüksek Lisans</i>		
<i>Lisans</i>	<i>Dumlupınar Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu</i>	<i>2013</i>
<i>Lise</i>	<i>Şehit Temel Cingöz Anadolu Lisesi</i>	<i>2008</i>

İş Deneyimi

<i>Görevi</i>	<i>Kurum</i>	<i>Süre</i>
<i>Genel Yoğun Bakım Hemşiresi</i>	<i>Kayseri Acıbadem Hastanesi</i>	<i>2013-2014</i>
<i>Acil Servis Hemşiresi</i>	<i>Kayseri Magnet Hastanesi</i>	<i>2014</i>
<i>Genel Yoğun Bakım Hemşiresi</i>	<i>İstanbul Hisar Intercontinental Hospital</i>	<i>2014</i>
<i>Meslek Dersi Öğretmeni</i>	<i>İstanbul YSV Sağlık Koleji</i>	<i>2014-2015</i>
<i>Mesul Müdürü</i>	<i>Avrasya İlk Yardım Eğitim ve Eğitici Merkezi</i>	<i>2015-2016</i>
<i>İlk Yardım Eğitmeni</i>	<i>Avrasya İlk Yardım Eğitim ve Eğitici Merkezi</i>	<i>2015-</i>
<i>Öğretim Görevlisi</i>	<i>Arel Üniversitesi</i>	<i>2015-</i>

Yabancı Diller

<i>Yabancı Diller</i>	<i>Okuduğunu Anlama</i>	<i>Konuşma</i>	<i>Yazma</i>	<i>YDS Puanı</i>	<i>Diğer Puan</i>
<i>İNGİLİZCE</i>	<i>Orta</i>	<i>Orta</i>	<i>Orta</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

	<i>Sayısal</i>	<i>Eşit Ağırlık</i>	<i>Sözel</i>
<i>ALES Puanı</i>	<i>73,90305</i>	<i>70,27151</i>	<i>58,32491</i>

Bilgisayar Bilgisi: İyi

Yayımları/Tebliğleri/Sertifikaları/Ödülleri: İlk Yardım Eğitimliği Sertifikası
İşaret Dili Eğitim Sertifikası

Özel İlgi Alanları: Seyahat-Dans-Yüzme

